

ГЕЛИЙ АРОНОВ

ВЕЛИКОЛЕПНАТА ОСМОРКА

Превод от руски: Зоя Колева, 1971

chitanka.info

УТРОТО

„Чук-чук-чук“ — дъждът заковава малки гвоздейчета в покрива на хангара.

„Чшт-чшт-чшт“ — драци по преградите желязната четка.

В хангара сме само ние със Серьога Приходко. Мълчим. Чистим лодката. Толкова рано и при това в дъжд — заливът е пуст. Дори пазачът чичо Коля не се показва от къщичката си. И неговите помощници, белият на черни петна Пижон и черният на бели петна Боцман, не са се появили.

— Ако сега ударим едно спортно ходене през острова, все още можем да стигнем до института за втория час — някак между другото заявява Сергей.

Мълча. За какво да говоря, ако вчера беше решено „по морския жребий“^[1].

„Чшт-чшт-чшт“ — драци четката.

В края на краищата нищо нямаше да стане, ако днес излезехме на състезание с непочистена лодка. Състезавали сме се тази година два пъти и, впрочем, спечелихме.

— Изобщо идеалната чистота и всеки там шик и блясък закрепостяват отбора. Искат ти се да сложиш бели маншети и да държиш греблото с два пръста.

Това беше заявил вчера Вилка Дубский, наистина преди „морския жребий“. След като Серьожа заби показалец в гърдите ми, Вилка лицемерно въздъхна: „Жребият е хвърлен!“ — и вече не възрази против чистотата. Немного последователно за един философ.

В 10 часа се появяват момчетата от Николаев и Днепропетровск. Спокойно изнасят лодките си, поставят ги на стойки, суетят се около тях с ключове и ъгломери. Не зная дали в къщи помагат и родните стени, но аз винаги се чувствавам по-добре, ако състезанието е другаде. Николаевци и днепропетровци чудесно са се наспали, закусили са и спокойно се готвят за състезанието. А нашите и досега са на лекции...

И това след бурното вчерашно събрание.

— Състезанието ще бъде тежко. Николаевци са излезли на вода още през февруари. Здравата са подготвени. 500-те метра минават за минута и 22. И то стабилно. Засичах: шест пъти по 500 метра едно след друго с разлика в десети — така започна вчера събранието Игор Алексеев, нашият капитан. Винаги ни плаши.

Затова пък Сергей е винаги спокоен.

— Ще спечелим петнадесет секунди — подхвърля той късо и категорично.

Изслушахме Игор мълчаливо, изказването на Сергей обаче предизвика буря.

— Вече ги скъсвахме от бой на републиканското първенство миналата година!

— На брега е лесно да се печели!

— Това е фукня! — крещим почти едновременно: Олег, Петка и аз.

А Вилка, задъхвайки се, взе да изброява всички пророчества на Сергей, по-голямата част от които, уви, не са се сбъднали.

Сергей стои в позата на Наполеон, скръстил ръце на гърди. Кракът му е изнесен встрани. Той кима в такт на нашите викове.

— Ще спечелим 15 секунди! — повтаря спокойно той, когато се изтощаваме и млъкваме за минута.

Юрий Иванович се е навел над бележника си и без да вдига глава, нещо пише. Как му се удава да запазва спокойствие при такава врява. От хангара започват да ни поглеждат любопитни. Уж по работа край нас изтича Света Божко. След две минути се върна. Явно ѝ се иска да се спре и да каже нещо. Но разбира, че сега не е време. Дори флегматичният Боцман се е приближил до нас и любопитно ни гледа, размахвайки късо отрязаната си опашка.

— Момчета, дайте сериозно! — това е Толя Левчук. Сега ще започне да прави изчисления и да привежда цифри. — Миналата година италианците преминаха дистанцията в Босбаан^[2] за 5:48. Нашите загубиха от тях 1 секунда. През есента ние се състезавахме с нашите шампиони и загубихме 2, значи срещу италианците ще загубим 3...

— В къщата има 15 врати и 30 прозореца. На колко години е бабата на портиера? — в същия тон подхваща Саша Шаденко.

— Казвам, че вървим с едни секунди с първите отбори на Европа!

— Гледай да не загубиш от третия отбор на Днепропетровск!

— А стартовите 500 метра минаваме с безспорно най-добро време в света!

— Състезаваме се, впрочем, не на 500 метра... — Шумът нараства. Юрий Иванович три пъти подчертава нещо в бележника и става. Млъкваме, само Левчук продължава да доказва на Игор, че ние вървим наравно със западните немци и с около две секунди по-добре от англичаните.

— Момчета — това е обикновеното обръщение на Юрий Иванович към нас, — готова ли е лодката за състезанието?

— Готова е — немного уверено отговаря Игор Алексеевич.

— Какво е направено?

— Проверени са греблата и ключовете, сменен е ауттрегерът на пети номер, поправена е седалката на втори...

— Отвътре лодката почистена ли е?... Игор мълчаливо свива рамене.

— Преди състезанието, както пред боя, трябва всичко да се приведе в ред. Така е по-приятно да печелиш и по-достойно да губиш. На лек финал утре не можем да разчитаме. Мисля, че и Сергей разбира това. Всичко ще зависи от уменията ви да се мобилизирате. Затова и лодката, и душата ви трябва да са чисти.

„Чшт-чшт-чшт“...

Лодката ще е чиста, а колкото до душата, не зная. Света е чудесна. Вчера, види се, бе усетила, че събранието е свършило не съвсем гладко, и след тренировката дойде при нас.

— Какво решихте?

— Всичко реши жребият. А ти знаеш колко ми върви. Аз и Серьога оставаме да ноцуваме и утре сутринта чистим лодката.

— Това е прекрасно! — Света дава вид, че е страшно зарадвана. — Ще ми помогнеш да проверя центровката. Тъкмо бях решила днес да поостана. — Гледа ме в очите и леко се усмихва. Смешна е. Косите ѝ са събрани на две къси опашки и завързани с бели панделчици.

Вече три пъти бяхме проверявали центровката и тя нямаше защо да остава днес: утре всичко започва със стартовете на жените, така че тя ще трябва да се състезава по-рано, просто иска да ме подкрепи.

Сергей тръгна „да проси“ — да събира за вечеря на „забравените и изоставените“. Дават охотно. Момчетата ни оставиха половин хляб, кутия бисквити и два кренвирша. Момичетата, както винаги, са по-богати. Към края на обиколката ние имаме още два сандвича, бутилка кефир, кисела краставичка, варен картоф, парче сирене, масло в хартийка и дори портокал. На Галка е, разбира се. Майка ѝ винаги я готви за тренировки като за експедиция в Далечния Север. Впрочем, портокалът като че ли се предназначава само за Сергей.

Постепенно базата опустява. Чичо Коля заключва хангара. Ключът го дава на мен — утре ставаме преди него. Сергей отиде да вари чай. Ние със Света седим на пристана, гледаме как в града пламват светлинки и трепкащо възрозово зарево увисва над Крещчатик.

— С нас ли ще вечеряш или да те изпратя?

— Не, ще тръгна. Не се преобличай, изпрати ме само до пътя.

— Впрочем, утре има състезание! — вика подире ни Серьога. Той е излязъл от къщичката на пазача с чайник в ръка и отива към съблекалнята. — За приготовления и изпращане давам 30 минути, след което всички запаси ще бъдат унищожени.

— Тогава утре ще порботиш и вместо мене — отвръщам иззад храстите аз.

— Лека нощ! — вика Света.

Вървим по мек дълбок пясък. Наоколо ни душа, а по централните асфалтирани алеи сега навярно не можеш да си пробиеш път. Дотрябвало им на хората да тъпчат по този асфалт. Тишината и красотата са на две крачки, но никой не ги прави. Казвам това на Света. Тя се смее:

— Просто се страхуват да срещнат такъв дрипльо като тебе! — Костюмчето ми наистина не струва... През дупките на гърба и колената се подава голо тяло, яката наполовина е откъсната, левият маншет виси на живописни ресни. Впрочем, това у нас минава за белег на добър тон. Пази боже да зашиваш или кърпиш!

Изпращам Света до моста. След това дълго още гледам как ту изчезвайки, ту появявайки се отново, тя върви сред тълпата. При шестия фенер се обръща и ми маха с ръка. Това е нашият фенер, шестият отляво...

Помниш ли как стоеше и плачеше тук, смешно момиче с надути устни и светъл бретон?

— Мене мама, мене мама ми не дава да целувам, — пропя Саша и цялата наша банда мина край тебе, като продължаваше да спори за зацепване и загребване, за днешната тренировка и за утрешните контролни изпитания. По инерция и аз направих няколко крачки с всички, после се върнах:

— Какво се е случило, мъничката ми? — внезапно се бях почувствувал голям и силен.

Разбира се, за всичко бяха виновни приятелката ти и майка ти, и треньорът по скокове въз вода, и още някой... Не зная дали беше виновен треньорът, но тази вечер той загуби една скачачка. За какво говорихме тогава? Сега вече не мога да си спомня. Някак незабелязано загубих цялата си покровителствена снизходителност. Веднага, още първата вечер. И дори не съжалих за това, макар да ни разделяше огромна дистанция: студент, завършващ първи курс, и десетокласничка.

... В 12 се появи Толя Левчук. Потърка с пръст преградата до своя номер, дълго и внимателно гледа пръста си.

— Във флота чистотата се проверява със снежнобяла кърпа — забелязва Сергей. — Впрочем, ако сте недоволни, сър, четките са на вашите услуги.

Но Толик само дава вид, че е недоволен. Работили сме добросъвестно. Може и да починем. Качваме се на тавана и лягаме на струпаните тук платна. От хангара глухо и неясно долита глъчка. Дъждът е спрял, само вятърът понякога изтърсва по покрива капки от дърветата. На счупения прозорец под самите мертеци е кацнала някаква птичка и писука тънко и отчетливо: „пиу-пиу-пиу...“

— Знаеш ли, Серьога, някак си още не съм се настроил за състезанието. Относно 15-те секунди ти, разбира се, прекали, но изобщо мисля, че спокойно ще излезем на първо място.

— Ако спечелим по-малко, няма защо да се намесваме в Тракай. Не казвам обаче, че николаевци са лош отбор. Просто трябва да се освобождаваме от периферийните мащаби.

Сигурно е прав. Време е вече да пробиваме „прозорец към Европа“. Ето на, според пресмятанията на Толик излиза, че сме

третият отбор на континента. Ако днешното състезание не решаваше толкова много...

— Здравейте, момчета! — от люка наднича главата на Саша. — Как спяхте?

Саша представлява приятна гледка: изгладен, избръснат, пътят (патят, както казва чичо Коля) в косите му ясно личи; на носа — масивни черни очила, макар че днес няма слънце, а тук в дълбините на хангара изобщо е полутъмно.

— Донесе ли самообръсначката? — пита Сергей.

— А защо ви е всъщност да се бръснете? — учудва се Саша, сякаш вчера не се бяхме уговорили, че ще домъкне автоматичната си самообръсначка. — Та вие знаете, че ако се обръснете преди състезанието, „ще ви обръснат“ и на състезанието.

— А самият ти защо си толкова параден?

— За мен не важи — имам си лични привърженици.

— Е върви тогава при тях, не ни пречи да почиваме.

— Добре де, добре — Саша щракна закопчалката и изважда от недрата на разкошната си чанта самообръсначката. — Не бих ви съветвал, но както искате.

— Саня — Сергей омеква, — провери височината на ключа при своя номер. Би трябвало да се прибави по една шайба под долните лостове на ауттрегера.

— Ще бъде направено! — Саша вдига ръка до въображаемата си козирка. — Само че ще си организирам свой почетен ескорт.

Разбира се, някой пак е дошъл да гледа „Саша на състезанията“. Без това не минава нито една гонка. Веднъж му се беше удало да домъкне тук дори и заместник-декана. „Хи-хи-хи, ха-ха-ха“, а Сашенка си знае работата. Студенти в пътностроителния много, а той — шампионът на Украйна и кандидатът за майстор на спорта — е само един. И се е погрижил всички да знаят това.

Най-голям успех навярно му беше донесла знаменитата „фотокампания“. Планът ѝ беше гениално прост. В студентската книжка се пяха фотографии: Саша на почетния пиедестал в момента, когато му се връчва медалът на шампион на Украйна; с лявата ръка притиска до сърцето си букет цветя, поднесен навярно от онова момиченце с бяла рокля, а с дясната — стиска ръка на прославен олимпийец. На гърдите му релефно се открояват буквите „УССР“.

Снимката случайно се оказваше на страницата, където трябваше да му се вписва бележка, и рядко някой преподавател си отказваше удоволствието да поговори за спорта с разсеяния шампион, забравил снимката си в книжката. Повишаването на бележката с една, а понякога и с две единици ставаше автоматично. Системата работеше почти без засечки. Почти, защото се случваха и изостанали, равнодушни към спорта хора. Преподавателят по съпромат например съвсем неоснователно смяташе, че на почетния пиедестал има право да се усмихва само онзи, който знае неговия предмет. И Саша три пъти трябваше да отстоява правото си на усмивка.

[1] Морски жребий — игра, с която се определя кой от група хора трябва да извърши дадена работа. Участниците броят до три и отварят произволно пръсти от едната си ръка. Събира се общото им число и групата се преброява. Онзи, върху когото падне последното число, извършва работата. — Б.пр. ↑

[2] Босбаан — гребна писта в Амстердам. ↑

ДЕНЯТ

Не, днес няма да можем да починем: всеки новопристигнал смята за свой дълг да ни посети. Току-що си отиде Саша, а „комплексът на вината“ вече изкачва по стълбата Олег Шитко. И, разбира се, същият въпрос: „Как спяхте?“. Но той не очаква отговор, връчва ни по една ябълка и геврек.

— А какво става с напояването? — питам аз.

Олег е от хидротехническият. Започва да разказва как някой си Славка не могъл да назове основните възли върху частите на машините. Но аз имах предвид не дъждовалните инсталации, а нашия чай... Впрочем време е самите ние да слизаме от небесата. Все едно, няма да ни оставят да поспим, пък вече и няма за кога. В хангара няма никой, затова пък край лодките, поставени на стойки по целия бряг, има блъсканица. При нашата са Юрий Иванович и Игор. Приемат работата ни. Юрий Иванович почуква с чукче по болтовете и се вслушва като акордьор на рояли.

Вече всички момчета са се събрали. По-право, почти всички. Няма го Петка Полухин.

— Ама че слон, пак закъснява — казва Сергей. Но говори без злоба, като за нещо обикновено.

И наистина сигурно всички щяха да бъдат страшно учудени, ако Петка дойдеше навреме. Преди около две години много беше говорено по този въпрос, имаше дори и специално събрание, посветено на него. Но тъй като Полухин закъсня и за събранието, решението носеше малко абстрактен характер и всичко остана така, както си беше. Сергей предложи радикален, според него, начин на лекуване — насилствено къпане на провинилия се с всичките му дрехи в студената вода. Уверяваше, че действа магически. Но тъй като къпането преди тренировка нанася вреда на целия отбор, а след тренировка причинната връзка на престъплението и наказанието изглежда малко нарушена, този метод на лекуване остана непроверен. Просто в по-важни случаи ми възлагат да минавам да го взема и тогава ние

закъсняваме само 10–15 минути. Когато е сам, къснява цели 40. С идването му обаче грижите не свършват. В лодката той сядва също последен, и то само по специална команда.

— Десни, в лодката! — вика кормчията.

1-ви, 3-ти, 5-ти и 7-ми сядат на местата си.

— Леви, в лодката!

Придържайки греблата, сядат 2-ри, 4-ти и 6-ти. В същото време Петка е зает с някаква съвсем неотложна работа, която е трябвало да свърши още вчера.

— Петя, в лодката! — командува кормчията.

Налага се командата да се повтори.

Когато Юрий Иванович определи Полухин за загребни, всички бяха уверени, че нищо няма да се получи.

— Ще провалиш отбора — каза старши треньорът. — Докато той се пренастрои в състезанието, момчетата три пъти ще успеят да загубят.

Но „да пренастроиш“ и Юрий Иванович не е толкова лесно.

— Видиш ли, Георги Петрович, да го превключиш на състезание е трудно. Прав си. Но и да го отклониш от ритъма е невъзможно. Ако се настрои, така ще пердаши по цялата дистанция, че дори и небето да пада на земята, няма да спре. Трябва само повече да го ръчкаш преди състезание, тогава и старта взима енергично. Нервни днес са се навъдили много, флегматиците обаче са рядкост. Трябва да се ценят.

Сега е 2 часът. Нашият старт е в 6. Може да помогна на Света. Тя ще стартира в 4. Настанила се е със своята „Геменужка“ под храстите, вляво от хангара. Намазала е с нещо лодката и полира повърхността ѝ с парче от стара плетена шапка.

Смазването на лодката е налудничавата идея у гребците, нещо като „перпетуум мобиле“. Всички тайно мечтаят да изобретят такава смазка, която напълно да унищожи триенето на лодката във водата. И тогава ще започнат триумфалните победи.

Юрий Иванович има списък на смазките, които са били използвани, откакто той помни. В него има и восък, и парафин, и полиуретан, и лак за нокти, и течност за чистене на петна, и някакви адски смеси, чиято рецепта би могла да се роди само в болното въображение на алхимика.

А Олег Шитко, нашият ветеран, лично е участвувал и в полиране на лодката... с графит. Дори ни е показвал снимка: край черната като гуталин осморка стоят осем „негри“ и ослепително се усмихват. За съжаление, снимка на отбора след финала няма. Графитът не им бе помогнал, както впрочем не бе помагала още нито една от изпробваните смеси.

Ние бяхме вече преболедували от тази болест, но ето че от лодката на Света явно лъха някаква екзотична миризма, нещо средно между амбра и сандал. А ето и флакона. На етикета — полуразголена красавица. Според мен, това е средство за премахване на косми. Ех, ако на лодката растяха коси!

— С тази шапка ще търкаш до довечера. Дръж. — Свалям вълнената си риза, премятам я през лодката и ние започваме да я лъскаме от двете страни, както ваксаджиите лъскат с кадифено парцалче конحوвете на ботуши.

— Гоша, знаеш ли, много се вълнувам. Вчера дори не можах да заспя.

— Да бих имал твоите грижи. Билетът ти за Тракай е вече в джоба. Вземи само по-голям куфар, може да се наложи да пътувам в него „гратис“.

— Смей се, смей се. А аз губя от Олга по корпус на отсечка.

— Ами че тя не ти е конкурентка. Та ти си в друга възрастова група. Или се боиш от Буболечката?

Буболечката — това е Жанета Буболечкина от „Спартак“. С нея е трудно да се състезаваш само на брега: заприказва, забърбори... Гребе наистина чисто, но късо и слабо, съвсем по дамски.

Не, Света не се страхува от нея. И скифьорката от Николаев не ѝ е конкурентка. Макар и девойка с гренадирско телосложение, в лодката тя се чувства неуверено, плахо. Никакви шансове няма. Зная, че Света иска, страшно иска да спечели и се надява да спечели, но се страхува да признае това дори пред себе си.

— Ето на, сега твоята „Теменужка“ цъфти и ухае — казвам аз, като навличам ризата. Миризмата действително се усили. — На мястото на твоите съперници аз бих протестираше и бих поискал да не те допуснат до състезанието, загдето използваше бойни отровни вещества. Това е забранено от Женевската конвенция.

Мъча се да развлека Светка, но тя само леко се усмихва и маха с ръка. Вече е завладяна от състезанието.

— Ще отида да се разгривам — казва тя и смъква пуловера си. — Почакай ме, ще ми помогнеш да изнеса „Теменужка“.

Лека, дългокрака, тя тича към „пистата за излитане“ — път от бетонни плочи, наредени зад хангара. И ми се струва, че ей сега ще се откъсне от земята и леко ще полети над храстите, над хангара, над залива.

Стартират женските четворки. Оттук се вижда добре как съдията на катера махна с флагчето. Едновременно, и дори малко преди това, бързо засвяткаха лопатките на греблата, като вдигаха фонтанчета от пръски.

— Раз-два-три... О-хо! Нашите се движат с четиридесет и два удара...

... Света докосва ръката ми. Дори не бях забелязал, че се е върнала.

— Тръгваме ли?

— Взимай греблата — казвам аз и крача с „Теменужка“ на изпънатите си ръце към пристана.

Там вече чака Екатерина Василевна. Всъщност всичко е вече казано, но такъв е редът, треньорът да дава последно напътствие.

— Спокойно, спокойно! — казва тя на Света и я прегръща през рамената.

И това са обикновени, задължителни треньорски думи преди старт. Впрочем Екатерина Василевна сигурно знае и други думи. Та за две години тя направи от Света отлична скифьорка. Само преди две години я бях довел тук, нея — несполучилата скачачка от трамплин. А сега — сигурен призьор на първенството на Украйна. Герой е Екатерина Василевна. А може би тук има и малко моя заслуга? Така или иначе — цялата извънкласна програма е премината под моето деликатно ръководство.

— Стискам палци! — казвам на Света.

Хванала греблото за лопатката, Екатерина Василевна отвежда „Теменужка“ от пристана. Няколко къси загребвания и скифът вече се плъзга срещу идващите по дистанцията двойки.

Никога не бих могъл да се състезавам, както следва, със скиф, макар че не карах лошо. Винаги ми липсва вторият до мен. Имам

нужда да виждам напрегнатия му гръб, упорито наведената му глава, да чувствавам как нашите усилия се сливат, да усещам плъзгането на послушната на волята ни лодка.

Беше ми дори малко мъчно, че Света така лесно и изведнъж свикна със скифа и го предпочете пред всички други лодки.

— Не ти ли е скучно сама при дълги тренировки? — попитах я аз.

— Не. Не ми е скучно. Пък и не съм сама — отвърна тя, като ме гледаше право в очите.

Трябва да отида най-после да обядвам. Ето и Серьога отива към къщичката на пазача. Момчетата, разбира се, все нещо са донесли и дори „са сервирали масата“. Като първо — бульон. Наистина не домашен, както обеща Вилка Дубски вчера, а просто костен екстракт, купен в закусвалня.

— Продукт, известен със своята достъпност и калоричност — казва Сергей, — осем хиляди големи калории в една малка чашка, а струва 5 копейки кофа. Разумна икономия на обществени средства.

Виля се оправдава: не бил успял да се отбие след университета в къщи.

— И за какво ли ти плащат стипендия? — продължава да разсъждава Серьога, като не забравя да сръбне от чашката. — Две години най-добрите философи в света го учат на диалектика, а той и досега не е в състояние да я приложи на практика.

— Ето че я прилагам — защитава се Вилка. — Вместо две чинийки пилешка супа, вие получихте два литра костен екстракт. Сега пред очите на изумените зрители количеството ще премине в качество.

Виля е студент от философския факултет. Впрочем, както обича да повтаря Шитко, той може би е най-добрият гребец сред философите, но съвсем не е най-добрият философ сред гребците. Дали защото философията е наука на науките или защото добродушното Валкино лице с дебели бърни много слабо асоциира с традиционната представа за мъдреца — философ, но всяко негово изказване винаги се посреща иронично. Дори Юрий Иванович понякога си позволява леко усмихнат да се обърне към него с полунасмешливото: „А какво мислят по този повод философите?“.

По адрес на Виля стават най-много шеги, но навярно той все пак е усвоил основите на философията на стоиците, защото е доста трудно

да го изкараш от състоянието на равновесие. Пък и самият той не остава длъжник и доста сполучливо се защитава с истински и импровизирани цитати от древните мъдреци. Той твърди, че на Аристотел принадлежи изразът: „Тежко на оня, който гребе неумело“, а на Декарт: „Аз греба, следователно съществувам“. Като свой любим философ назовава Стив Фербърн. И тук ние вече единодушно се присъединяваме към него, защото този знаменит английски гребец ни е покорил със своето кредо: „Най-голямото удоволствие в света е добре изпълненото загребване“.

Най-после дойде Полухин. Казва, че е наваксвал лабораторни упражнения, но по всичко личи, че вече е успял да подремне час — час и половина. В къщи във всеки случай е бил. Това доказва бутилката, която се появява от раницата му. В нея е нашето традиционно предстартово питие — смес от разни сокове, приготвена от Петината майка. Заради нея веднъж едва не ни елиминираха от състезанията в Москва. Когато преди старта бутилката започна да ни обикаля, при нас дотича развълнуваният лекар на състезанието, на когото бяха съобщили, че осморката от киевския „Буревестник“ взима допинг. Наложил се Юрий Иванович да доказва, че това невинно питие не съдържа нищо друго, освен глюкоза и витамини, а може би и добри пожелания от Петината майка. Не зная кой точно от тези три елемента действа, но без този „допинг“ ние не се решаваме да излезем на състезание.

Сергей и Вилка продължават да си разменят остри реплики и като че ли са преминали от общофилософските въпроси към злополучните 15 секунди, предизвикали такава буря вчера. Но аз вече не слушам. Бързо допивам бульона и изскачам от къщичката на пазача. Трябва да стигна за старта на Света.

Лодките тъкмо се строят при хилядаметровата отсечка. Съдията вдига флагче. Замах! Така, браво! Веднага тръгна с къси, значи първото дълго загребване бе успяла да направи, както я бях учил, когато съдията провлачваше: „Внима-а-а-ни-е!“

Тичам насреща ѝ. Двеста и петдесет мина заедно с Олга.

— Све-та! Све-та! — крещя, макар и прекрасно да зная, че на състезание тези викове не стигат до съзнанието и че така или иначе всички гласове звучат еднакво. А може би и не еднакво? Може би Света е чула гласа ми?

— Давай! — крещя и тичам през храстите. Явно усили, загреба малко по-бързо, но не по-късо. Юнак! Браво! Изпреварва. Носът на лодката ѝ вече излезе напред! Само да се измъкне от хипнотизиращия Олгин ритъм, само да почувствува, че може да води и да спечели състезанието.

Така, петстотин успоредно, дори малко по-напред. Всичко ще решат последните двеста и петдесет.

— Све-та, да-вай! — но тук съвсем не ме чуват: от пристана долита непрекъснат рев. Не ще и дума, назрява малка сензация.

Продължавам да тичам. Двеста и петдесет. Още са заедно. Време е!

— Фи-нал! Све-та! Фи-нал! — викам с всички сили и изведнъж се плъосвам, спънал се в някакъв корен. Скачам. Финишират двете. Вече няма да ги догоня. Оттук в полегата проекция изглежда, че Света е с половин лодка напред.

Когато дотичвам до створа, чувам два бързи, сливащи се в един, удара на камбанката. Значи, решили са десети от секундата. Олга спокойно обръща лодката. Нищо ѝ няма, в състояние е сама да тегли осморка. Света седи неподвижно, безсилно хвърлила греблата. Изразходвала се е. Пълно физическо изтощение.

— Борис! — викам на съдията на финала. — Как пристигнаха? — Той знае кой ме интересува.

— Божко загуби с две десети.

Все пак загуби. Тичам към пристана, който огражда плувния басейн, махам на Света с ръка. Тя приближава и още отдалече и малко смутено се усмихва.

— Виждаш ли, не можах.

Притеглям я за греблото до самия пристан и целувам по още влажното чело.

— Глупавичката ми, та ти сама не знаеш какъв герой си. Това е повече от победа. В Тракай ще я изпревариш с два корпуса. Ще видиш! Нашата осморка се гордее с тебе — добавям със строго официален тон.

А нашата осморка в лицето на Игор тича да ме вика.

— Егор! Събираме се!

Би могъл впрочем да поздрави Света. Сухар.

Но Игор Алексеев е над всякакви сантименталности. Не, такова нещо и през ум не му минава. Не зная изобщо дали забелязва някого,

освен нашата осморка и Юрий Иванович. И то не защото е надут и високомерен. Просто винаги е много погълнат от някаква идея или грижа. И то не дребна, а поне от космически мащаб. Няма да се учудя, ако разбира се, вечерно време чертае в къщи конструкции на лунни станции или подводни градове, за да обърка след това умовете на всички професори във факултета, като им предлага повече от смелите си идеи като курсов проект. Ако професорите му не притежават безкрайното търпение на Юрий Иванович, то аз изобщо не си представям как този човек може да следва в строителния институт и отгоре на това да получава по-голяма стипендия. Навярно неговият извънредно съсредоточен вид и дебелите му очила карат всички да се заблуждават.

Не, просто съм несправедлив. За капитан го избрахме единодушно и аз пръв бях „за“. Наистина той е своеобразен капитан: никога не заповядва, но още по-малко уговаря. Вдъхновява предимно с личния си пример. Юрий Иванович се опита „да насочи“ дейността му, а после махна с ръка. Изобщо Юрий Иванович всичко прощава на Игор. Прости му дори злополучното препланиране на лодката.

Какво, струва ми се, може да бъде по-рационално: гребците сядат един зад друг, в ръцете на всеки има по гребло, само че един гребче от десния борд, а друг от левия. Така се редят осмината един след друг — десен-ляв, десен-ляв... И гребат, така вече около двеста години. Но Игор намислил друго и тайно от нас седнал да прави изчисления. След около две седмици ни донесе няколко изписани с цифри страници и мълчаливо ги сложи пред Юрий Иванович. После извади чертеж, схема и рисунка, внимателно ги забодде на стената в треньорската стая и невъзмутимо започна да обяснява как трябвало да се наредят гребците, за да се движи лодката с максимална скорост. Оказа се, че 1-ви номер трябва да бъде не носовият, а загребният, затова пък отдясно се озоваваха изведнъж 2-ри и 3-ти. След това отляво вървяха последователно 4-ти, 5-ти и 6-ти, а на носа нелепо и откъснато от всички стърчаха 7-ми и 8-ми. Като завършек на всичко загребният, който води целия отбор, се оказа носови, и изобщо започна пълна какафония.

На ескиза великолепно бе нарисувано как насядалият по нов начин отбор се носи по разпенените вълни, а някъде далече отзад се мъкнат две изостанали, ортодоксално наредени осморки.

Не ни съблазниха нито картинките, нито изчисленията, но опитай се да спориш с Игор при положение, че на всички наши шумни „защо“ той започва да привежда десетки цифри и безкрай да разправя за някакъв вектор и фактор на пренасяне или изместване посоката на лодката или на още нещо. Не зная дали разбираха нещо нашите „техници“, Олег, Саша и Толя, но откровено казано, аз не разбрах нищо. Виждах само как стройната красота на осморката се нарушава и от симетрична красавица, тя се превръща в някаква нелепост.

Най-невероятното в цялата тази история беше това, че след два дни Игор накара Юрий Иванович напълно да приеме неговата вяра. После двамата заедно няколко дни обработваха „техниците“ и накрая вече петимата се сразиха с нас — четиримата хуманитари. Ние бяхме разбити на пух и прах, макар че на въпроса: „Какво мислят по този повод философите?“ — Вилка се опита да докаже историческата необоснованост и прагматичната безпринципност на предлагания експеримент.

С една дума, след 5 дни, в разгара на сезона, ние разглобихме осморката на елементи и започнахме да конструираме нещо фантастично. През това време се тренирахме на една стара разнебитена лодка, отдавна предоставена на новациите. Тя носеше екзотичното име „Перс“ и при зацепване се разтягаше като силно опънат мех на хармоника, а в края на загребването се нагъваше като стар чадър.

Най-после настъпи тържественият ден на изпитанията на обновената „Лястовичка“. Резултатите от реконструкцията веднага проличаха: Толя и Сергей придобиха по една голяма цицина — единият на челото, а вторият на темето. Там, където обикновено имаше гладък борд, сега стърчаха ауттрегери. Когато вдигнахме лодката, те се оказаха на най-неочаквани места и ние дълго се прицелвахме, докато седнахме по местата си. И на кормчията се наложи да поработи. Обикновено лодката ни се движеше гладко и почти не беше необходимо той да върти кормилото, но този път „Лястовичката“ се подмяташе от една страна на друга и Валка едва успяваше да изправя курса.

— По-добре в старата да загубим, отколкото в тази да спечелим — каза след тренировката Виля.

— Не се тревожи и в тази ще загубим — успокои го Саша.

Игор гордо мълчеше и на въпроса на Юрий Иванович отвърна, че всичко върви по план. Какъв план имаше предвид, не зная. Не зная и доколко влизаше в плановете му онова, което се случи сетне. Във всеки случай след контролните изпитания дори и „техниците“ го напуснаха и единодушно поискаха връщане към старите форми. Този път не помогнаха нито векторът, нито същият онзи фактор, нито намеците за нашия консерватизъм и техническа неграмотност. Та четворката, от която обикновено печелехме не по-малко от минута, на контролните изпитания пристигна в една и съща секунда с нас.

Но реконструкцията не мина безследно. Когато статуквото беше възстановено, ние почувствувахме такъв прилив на сили, че Юрий Иванович започна самодоволно да се усмихва. Може би затова бе и подкрепил идеята на Игор?

СЪСТЕЗАНИЕТО

Не обичам събранията непосредствено преди състезание. Вече няма всъщност какво да говорим и трябва вяло да повтаряме казаното предишния ден. Вярно е, че понякога, вместо да провежда събрание, Юрий Иванович ни разказва истории, които уж не се отнасят до нашата работа. Изглежда, че и днес ни е приготвил нещо такова.

Седнали сме на струпаните греди зад хангара. Юрий Иванович мълчи и прелиства бележника си.

— Момчета, искате ли да ви разкажа една история? — пита най-после той и без да чака отговор, започва: — През зимата на 1943-та в Белорусия аз с благодарност си спомних за Фербърн. Да, да! За същия Стив — добавя той, като вижда, че ние никак не разбираме какво отношение би могъл да има този знаменит английски треньор и гребец, умрял при това през 1938 година, към заснежената военна Белорусия.

— Връщаме се от разузнаване. За две денонощия три пъти се бяхме натъквали на немци. Два пъти се спасявахме от преследване. Пет часа неподвижно лежахме в снега. И ето че се връщаме почти с празни ръце.

Предишния ден бе валил сняг и бе покрил всички ориентири. Късно през нощта ние се добрахме до една горичка, която добре познавахме и която не принадлежеше на никого. Но да се движиш из нея в такова време, и то по наскоро паднал сняг, съвсем не беше проста работа: и нашите, и немците така я бяха натъпкали с мини, че само ние, разузнавачите, се осмелявахме да идваме тук.

Движехме се почти пипнешком, стъпка в стъпка. Вървах пръв. Когато бяхме на около 800 м от нашите, някъде отдясно затрака картечница. Стреляха наслуки, но нощната стрелба действа така, че без да забележим, ние се бяхме отклонили вляво и бяхме тръгнали побързо.

Сам не зная как чух това щракане. По-точно, дори не чух, а усетих. Когато под крака ти започва да действа механизъм на мина, време за разсъждения не остава. Не мога да кажа, че съм взел някакво

решение. Сигурно съм направил единствено възможното: рязко отскочих и паднах. Успях да викна „Лягай!“, но сам дори не чух гласа си в грохота на взрива. Спасиха ме реакцията и тласъкът — бях отскочил на около 5 метра. Коля Семьонов, който вървеше втори, беше убит на място, а третият — Ваня Селиверстов — бе ранен от шрапнел в гърдите.

— Запали свещичка на своя ангел-хранител — ми каза началникът на щаба, когато му докладвах за резултатите от разузнаването. — Това се казва да се спасиш по чудо.

И тук аз си спомних за Фербърн. Той ме беше научил да се свивам на топка и като изстрелян да скачам от стъпенката на лодката.

— Така трябва да се отблъсквате с крака и в състезанието — неочаквано завършва Юрий Иванович и става. — Още веднъж ви напомням: днес ще тръгнем с пълна сила. Без суетня, но с пълна. Схемата е предишната: сто и петдесет — старт, а след това засилвате, като удължавате загребването. Разрешавам ви да погледнете противниците си само когато ги изпреварите с два корпуса. Е, а сега — на разгриване. Малко време остана.

Всички заедно изтичваме на бетонната писта, пръскаме се във верига и бягаме към „Динамо“. Сигурно ние, както казва Саша, чудесно „се гледаме“ отстрани. Ненапразно николаевци ни наричат „дългите“. Така или иначе средният ръст на отбора е 185,5 см. Но зад средна цифра, дори и толкова привлекателна, не може да се скриеш. Всъщност, на никого и не е нужно да се крие, освен на мене. Аз съм най-ниският в отбора — само 180 см. До Левчук и Шитко, които ме гледат от висотата на своите 190, изглеждам направо дребосък.

До неотдавна това никак не ме вълнуваше: все някой в отбора трябваше да бъде по-нисък. Но ето че от миналата година... Всичко започна от статията в „Советский спорт“ под заглавие „Гребането — спорт на атлетите“. Когато я прочетох, аз за първи път се замислих: „Дали пък не сбърках при избора на вида спорт?“. Та авторът на статията открито заявяваше: „Гребци, по-ниски от 185 см, не могат да разчитат на успех“. Главната причина за неуспехите на съветския отбор в миналогодишното европейско първенство той виждаше само в това, че в осморката имало двама гребци, високи 178 см. Авторът остро нападаше недалновидните треньори, които приемаха в отборите си такива безперспективни, недостатъчно високи спортисти. Работата

се усложняваше от това, че автор на статията бе самият секретар на Федерацията по гребане, тъй че положенията в нея следваше да се разбират като програмни. Наистина, когато прочете статията, Юрий Иванович само се усмихна и каза: „Прекалил е“. Но това никак не ме успокои. Ами какво ще стане, ако жертва на прекаляването падна аз.

Но главното започна, когато Федерацията по гребане изпрати при нас комисия да търси олимпийски резерви. Още първото събрание, проведено от гостите, не остави никакво съмнение, че в основата на комплектуването на олимпийската смяна ще залегне принципът: „Повисокият е по-близко до Олимп“.

— Ако не умееш да гребеш, ще те научим — каза същият онзи секретар на Федерацията, който така убедително посочваше в статията причините за неуспехите на националния ни отбор, — а ако не си пораснал, в това вече Федерацията по гребане е безсилна да ти помогне. Ние не сме вълшебници.

Но и аз не бях вълшебник, а в най-близките дни трябваше бързо да порасна поне с 3–4 см, иначе сбогом, моя осморке, сбогом, момчета, сбогом, гребане изобщо. За всеки случай от залата на събранието излязох на пръсти. Това, ми даде „приръст“ около 2 см. Първият успех беше постигнат: изравних се с Вилка, с неговите 182 см.

Но какво са тези жалки 2 см, ако според данни на всезнаещите учени, човек привечер, след работния ден, се снижава с 4–6 сантиметра. Значи, на вечерната тренировка утре ще съм дори не 180, а само 174 сантиметра? Би било престъпление да се допусне това. Да лежа, да лежа цял ден — ето какво трябва да правя утре! Но утре имам лекции по анатомия и химия. Абсолютно необходимо е да присъствувам и на едната, и на другата. Значи, трябва да си организирам постелен режим на занятията!

На следващия ден предварително заех място в галерията на аудиторията по химия. Ако не бяха грижовните ми колеги, които през всеки пет минути един след друг питаха дали не съм се разболял, комфортът щеше да бъде пълен. Наистина да лежиш на гола скамейка е малко твърдо, но съзнанието, че раста или поне не ставам по-нисък, ме подкрепяше.

На второто занятие — в „анатомическата“ — настаняването ми беше по-трудно. В цялата огромна аудитория имаше само едно „запазено“ място — на масата на професора. Но за лягане там не

можеше да става и дума: на нея вече стояха буркани с препарати и жълтееше усмихнат череп.

Наложи се да седя два часа, хванат с ръце за горния чин, почти увиснал на него. Към края на лекцията ръцете ми отекоха, в гърба си усещах мъчителна тъпа болка, но аз прецених това като симптом на „болестта на растежа“.

На вечерната тренировка отидох с такси. Ами че не можех да губя с всяка измината крачка придобитите с такъв труд сантиметри. През острова ми се наложи да вървя на пръсти, за да измамя бдителността на московската комисия, заседнала може би в храстите и скришом наблюдаваше оттам бъдещите кандидати за олимпийци.

Но описаното дотук е направо дреболия в сравнение с онова, което трябваше да преживея през време на тренировката. Двамата отговорни московчани (единият от тях — авторът на статията) и Юрий Иванович два часа съпровождаха нашата осморка с катера. Два часа, които ми се сториха вечност. В лодката няма как да се повдигнеш на пръсти, но не можех да се предам в този последен бой. Затова в началото на всяко загребване (а за два часа ние направихме около 4000) аз опирах крака в стъпенката и буквално подскачах нагоре. Отстрани това е изглеждало навярно доста странно, защото Юрий Иванович два пъти извика в мегафона: „Първи номер! По-свободно! По-естествено!“, а след това просто: „Егор, отпусни се!“

На връщане катерът ни изпревари и към пристана се приближавахме вече без зрители. Краката ми изведнъж съвсем престанаха да се прегъват и Вилка три пъти удари гръб в моето гребло: нямах вече сили да го тегля към себе си. Игор и Виля ме извадиха от лодката и внимателно ме сложиха на мокрите дъски на пристана.

Общо взето, всичко свърши благополучно. Инспектиращите останали доволни от нашата осморка. „Само с първи номер (т.е. с мене) трябва да поработите — бяха казали те на Юрий Иванович, — момъкът е висок, но твърде сковано гребе.“ Юрий Иванович им обещал да поправи този мой недостатък. Целият ни отбор бе включен в олимпийския резерв.

— Раз-два, раз-два! — командува Игор. — Преминаваме на спортно ходене! По-енергично! Днес трябва хубаво да се разгреем.

От храстите изскачат насреща ни николаевци. Лицата им са съсредоточени, не се чуват разговори, личи, че са се настроили за

състезанието.

— Точно това ще ги погуби — каза Саша, — сериозността като камък ще ги тегли към дъното. Мрачността пречи да се гребе красиво.

— Стига приказки — прекъсва го Олег. Строяваме се в кръг и като свързани с една нишка, ту се навеждаме, ту се изправяме, ту изнасяме ръце встрани, ту клякаме. После се пръскаме и всеки продължава да се разгрива самостоятелно.

Сергей подскочи и като се хвана за дебелия клон на един огромен бряст, вдига и отпуска своите изпънати един до друг крака. Игор разтяга ластика, който е донесъл със себе си. Опрели гърбове, Толя и Олег са се хванали със свити лакти и последователно се вдигат един друг. Саша е взел от земята едно камъче и го прехвърля от длан на длан. Не зная какви групи мускули развива това упражнение. Ние с Вилка поред вдигаме неизвестно от кого донесените ребра от радиатор, а Петка, легнал по гръб, съсредоточено разхлабва мускулите на краката си.

Но ето че при нас дотичва нашият кормчия Валка, известен повече под прякора Шията.

— Момчета! Скифовете вече минаха! — Валка се усмихва и напразно се мъчи да приглади червеникавите си кичури, щръкнали във всички посоки.

И кой ли му беше лепнал прякора Шията. Впрочем посполучливо не може да се нарече. Висок е 176 см, тежи 49 кг и като че ли наистина се състои от една безкрайно дълга шия с надяната върху нея кръгла топчица — глава. Напомня една от смешните дървени фигурки, издялкани от една пръчка — нещо средно между Буратино и някакво друго човече.

На пръв поглед дребна работа — кормчия. Седи си и дърпа ту лявото, ту дясното въже, води лодката направо и това е всичко. Ние обаче ненапразно две години возихме на кормилото Юрий Иванович с неговите 96 килограма. Опитвахме с други, по-леки и по-млади, но без всякакъв резултат. Излезехме ли на състезание без Юрий Иванович — минавахме разстоянието с около двадесет секунди по-лошо от обикновено. Той умееше да ни накара да работим, да ни подтикне, ако е нужно, или да ни успокои, когато от нервно напрежение сме били готови всеки момент да се отклоним от съгласувания ритъм на работа. И той не беше от онези, които ту с ласкателство, ту с грубост карат

гребците да теглят греблото към себе си. Беше с нас честен и както и да се развиваше състезанието, никога не ни лъжеше. Никога не прибъгваше до любимия маниер на много кормчии, които викаха: „Стигаме! Печелим!“, когато фактически нещата стояха съвсем другояче. Не чувахме от него и призиви като: „Давай! Карай!“, които никак не задължаваха. Затова пък съвършено безпогрешно в нужната минута съобщаваше: „Караме с 38 удара! Трябва да увеличим с 4“. А след няколко секунди: „Не, това са 40, още два, момчета!“ При разбор на състезанието на брега той биваше безжалостно суров, но през време на състезание нито веднъж не си позволи да викне на някого от нас: „Гребеш лошо!“ А ако трябваше, то той молеше: „Игор, подкрепи Петя! Гоша, помогни на носа!“ И ние подкрепяхме и помагахме... Само понякога, много рядко, когато напрежението на състезанието достигаше предел и ни се струваше, че движещите се успоредно лодки всяка минутка ще излязат напред, от Юрий Иванович се изтръгваше дрезгав и почти жален въпрос: „Момчета, за кого се жалим?“ И тогава ние наистина, без да се жалим, удряхме, удряхме с гребла по гъвката вода, като все по-бързо придвижвахме лодката към финала.

А с Валка всичко е другояче. Идваше си момчето на Днепър, взеше се в единична лодка, въртеше се сред по-големите гребци. От всички страни се чуваше: „Шията — тук! Шията — тук! Иди! Донеси!“ А той отвърщаше само с шеги. За помагане — помагаше, но без да угодничи.

Полухин беше този, на когото хрумна гениалната мисъл да го опита на кормилото. Сложихме го веднъж, два пъти: водеше лодката почти равномерно, държеше се непринудено и независимо, към заповедите, с които отначало го обсипваха всички номера, се отнасяше спокойно. Вилка викне: „Шията! Обръщай наляво! Сега ще се врежем в пристана“, а той спокойничко: „Втори номер, прекъсни разговорите! Не зяпай настрани, ще ти се завие свят!“

Още в първото състезание Вилка показва, че просто е роден да бъде кормчия. И уж не го беше учил никой, но когато динамовци с известния нахалник Федка на кормилото се опитаха да ни притиснат към брега, той злобно и късо ни викна: „Момчета! Дайте да работя!...“ Ние ускорихме и с дълъг спринт излязохме напред. „Прощавайте, колеги!“ — вежливо каза Валка, като минаваше край Федка. Както и да опитваха сега динамовци да се измъкнат, четирите дупки, които

нашите десни гребла правеха във водата, редовно попадаха точно под тяхната лодка. А няма нещо по-лошо от това да се движиш по „нечиста вода“. Нашият кормчия ги влачи така около петстотин метра, без нито веднъж дори да слезе дотам, че да се обърне към наказания Федка.

Сега на всички ни се струва, че Валка винаги е бил с нас и ние просто не можем да си представим отбора без него.

И осемте гребла са вече на пристана. Валка стои до тях на стража. Разбира се, на никого не би и минало през ума да пипа нашите гребла, но докато ние сваляме лодката и я изнасяме на пристана, той седи край греблата и с целия си вид изразява решение и готовност да се бори докрай.

Лодката днес е съвсем лека. Струва ти се, че нищо не представлява да накараш такава перушинка стремително да се плъзга по водата...

— Десни, в лодката! Леви, в лодката! Петя! Закъсняваме за старта.

Петка бързо търси нещо в хангара, след това маха с ръка и тича към лодката.

— Ръце на пристана! Отблъсни! — командува Шията. От брега Света маха с ръка. Юрий Иванович отива към катера. Ще съпровожда състезанието. Сега всички лица и детайли на брега се виждат особено ясно. После, през време на състезанието, те ще се слоят в една непрекъсната маса, в която не можеш да различиш нито нашите привърженици, нито доброжелателите на съперниците ни.

Трябва да се бърза: съдията на стартовия пристан вдигна високо над главата си флагчето и маха с него събира отборите. При пристана се строят николаевци, приближават днепропетровци, бързо обръщат динамовци и младежкият отбор на „Спартак“, а ние сме още на около 500 метра. Юрий Иванович прелита край нас с катера и също ни подканя с ръка: „По-скоро, по-скоро!“ Трябва да се понапънем малко. Съдията нетърпеливо поглежда часовника си.

Обръщаме и едновременно с това сваляме пуловерите си, защото от катера вече долита:

— Отборите готови ли са? Първи коридор? Втори коридор?
Кормчиите с вдигане на ръка потвърждават готовността си.

— Трети коридор?

Ние явно още не сме готови: лодката е устремена с носа си към противоположния бряг. Но Валка е принуден да вдигне ръка — така и така закъсняхме, не бива да задържаме състезанието.

— Четвърти коридор? Пети коридор? — И изведнъж: — Пригответи се! На старт!

— Първи напред! — отчаяно вика Валка и аз започвам с къси загребвания да изправам носа на лодката. — Трети, помогни!

И в това време:

— Внимание! — и веднага след това: — Гребци!

В първите секунди не може да се разбере какво става: Петка трескаво удря с гребло по водата и никой не може да влезе в неговия ритъм. Всъщност и няма никакъв ритъм. Такава схема на старта никога не сме разработвали.

Ясност внася Валка:

— Спокойно, момчета! Петя още не е свалил пуловера си.

Нашите съперници са успели вече да отидат далеч. Гласът на николаевския кормчия, който радостно и учудено повтаря: „Отдалечаваме се! Отдалечаваме се!“, долита все по-глухо. Успоредно с нас се държат само спартаковци, и то навярно, защото не се осмеляват и да си представят, че са пред нас.

От брега, от пристаните на „Динамо“ и „Спартак“, долита още неясно, но усилващо се: „А-а-а-а!“ Зрителите приветствуват излизането на николаевци начело на състезанието.

— Момчета! Започваме работа! — гласът на Валка звучи почти спокойно. — Петя, успокоявай! Момчета, подхванете Петя! — И по-нататък вече съвсем като Юрий Иванович започна по номера: — Гоша, помогни на носа! Виля, по-рязко! Олег, по-дълго! Толя, зацепването! Саша, заедно! Игорче, по-точно! Серьожа, гледай носовия! — И през цялото време в ритъма на гребането: — Пе-тя! Пе-тя!

Минахме вече 500-те метра, но все още не можем да съгласуваме работата си. Петка твърде бърза със зацепването. На носа това се чувствува особено силно. Налага се да се носим с ужасяваща скорост. Греблото на Саша мина по повърхността и вдигна фонтан от пръски. Лодката се разклати.

— Момчета, спокойно! Петя, успокоявай работата! Подхванете Петя!

Само да влезем в ритъм!

Но ето, струва ми се, това става. Единен звук, сякаш рязко издиша дървар: „Хъ!“ И пак „Хъ!“ Нашето дишане се слива с плясъците на греблата и вече дишаме не всеки поотделно — диша осморката. Изведнъж изчезна усещането за неустойчивост, лодката трепна като цирково въже под краката на еквилибрист, глухо и непрекъснато зашумя водата под нас. Това е едно от предимствата на първи номер — да слуша шума на разсичаната вода и да изпитва с нищо несравнимото усещане за скорост. На другите номера това не е така осезаемо.

А ето и един ориентир: движещият се успоредно с нас „Спартак“ като че ли спря. Греблата продължават да се вдигат и отпускат, гърбовете на гребците се навеждат и изправят, но лодката не се движи. Прелитаме край тях. Това се нарича „да се отдалечиш като от закотвени“.

Но „А-а-а!“ бучи и се прелива пред нас, значи там вече приближават николаевци. Сигурно са уверени в победата. Не издържам и се озъртам, макар че това е много строго забранено от Юрий Иванович. Успявам добре да разгледам днепропетровци и динамовци. Настигахме ги.

Динамовският Федка крещи с всички сили: „Изпреварваме! Избягахме!“ Но той явно показва желаното за действително. Тепърва ще видим кой кого ще изпревари. Днепропетровският кормчия дрезгаво вика нещо съвсем невъобразимо. Думите му не се разбират.

— Момчета, дайте да работя! — вика своето традиционно Валка. Това значи — спринт. „Хъ! Хъ!“ — дъха осморката. Влагам се в греблото така, че, струва ми се, гърбът ми всяка минута може да се скъса като опъната тетива на лък...

Приближаваме 1000-метровата отсечка. Тя е при динамовския хангар. Тук, разбира се, мощен хор скандира: „Ди-на-мо!“, а след това: „То-ля! То-ля!“ Насърчават загребния. Но на динамовци вече нищо май няма да помогне, макар че се стараят с всички сили.

— Евтино решиха да спечелят! — повтарям на ум аз и стискам зъби от яд, макар че динамовци за нищо не са виновни. Или може би трябваше да спрат и да почакаат, докато Петка се освободи от пуловера си?

Не може да се каже, че ние се отдалечаваме от динамовци и днепропетровци като от „закотвени“, но втората половина от

разстоянието започваме, разменили местата си: сега вече ние сме отпред, а динамовският първи номер — дългият Севка Ефимов — се озърта при всяко загребване.

— Е, а сега карайте! — бодро провъзгласява Валка, като че ли досега бяхме гребали само за развлечение, с половин сила.

Но вече е мъчно да ускоряваме. Всеки спечелен метър ни струва страшно напрежение. Ако можехме поне да се закачим за кърмата на николаевци!

Край нас прелита малкият обраснал с върбови храсти остров — значи до финала остават 750 метра. На острова е направен десант: някакви фигури махат с ръце и нещо крещят. Сините (сини фланелки, сини гребла) са на десетина метра пред нас. Успявам да забележа, че гребат по-често от нас. Значи са на предела на възможностите си. Ще могат ли да запазят предимството?

Непрекъснат шум долита от петстотинте метра. Тук е основната маса от нашите. През неспирното „А-а-а!“ изведнъж се изтръгва ритмичното „Бу-ря! Пе-тя! Бу-ря! Пе-тя!“ Някъде там е и Света. Невъзможно е да чуя гласа ѝ, но зная, че стои там. Не, не може да стои. Сега тича по брега, промъквайки се през храстите, както аз тичах преди два часа.

Прелитаме край нашия пристан. Там има такава тълпа, че гредите са потънали и всички стоят до глезен във водата. Но никой не забелязва това. Тук през „Бу-ря! Бу-ря!“ се промъква „Е-дик! Е-дик!“ Николаевци поддържат своя загребни. Той е почти успоредно с мен, виждам го дори без да извързвам глава, само като погледна настрани. Ние не само сме се вкопчили в тяхната кърма, но сме забили и зъби в нея.

Пристаните отминаха. Значи до финала остават 250 метра. Двадесет и пет загребвания.

— Стиг-ни! Стиг-ни! — вика Валка и нещо вътре в мене трака също така ритмично и ясно: „Стиг-ни! Стиг-ни!“

Не, не бива през цялото време да гледам николаевци. Вече съм успоредно с четвъртия им номер и изведнъж забелязвам, че започвам да повтарям неговите суетящи се, трескави движения. Ще гледам само гърба на Вилка! Ето, в прилепнала мокра фланелка той тежко се навежда и изправя пред мен. Колко пъти сме му казвали: Отпусни рамената! Но сега не ми е до това.

— Стиг-ни! Стиг-ни! — дали вика Валка или самият аз издишам при всяко загребване? Не, сега не бих могъл да произнеса нито дума. — Стиг-ни!

Но ето, че моето гребло е вече успоредно на техния втори номер. Още едно загребване! Още едно! Колко загребвания останаха? Седем ли? Пет ли?

— Още малко! — дрезгаво хрипти Валка. — Пе-тя-а!

И флегматикът Петя, съкратил пътя на седалката, изведнъж рязко и с мълниеносна бързина нарушава ритъма: късо, като тласък, загребване, още едно.

— Подхванете Петя! — крещи Валка.

Но ние не се нуждаем от подсказване. Сега всички ние сме един механизъм и моментално разбираме Петкиното решение. Дори може би в това не участва главата — всичко решават самите ни ръце, гърбът...

Лодката рязко ускори движението си. Раз! Раз! Раз!

„Бум!“ — прозвучава съдийската камбанка на финала. Втори удар няма. Кой спечели?

Но сега не сме способни да мислим дори и за това. Лодката по инерция продължава да се плъзга по залива. Греблата галят водата, като оставят две пенести пътечки зад кърмата. Никой не е в състояние да произнесе нито дума. Пък и за какво да говорим?

Едва сега усетих как са се налели с умора ръцете и краката ми, колко ме боли гърбът. Всички дишат напрегнато, дрезгаво. Вилка е обронил глава между колената си. Олег се държи с две ръце за бордовете и бавно, сякаш нерешително, се мъчи да се изправи. Толя масажира дясната си ръка и се мръщи от болка: по всичко личи, схванала се е. Саша се е надвесил през борда и не можеш да разбереш дали се опитва да глътне вода или просто не може да се изправи. Игор е отпуснал ръце във водата, а Сергей и Петка лежат изтегнати по гръб. Валка ги пръска с вода, водата се стича по гърдите и лицата им, лее се в лодката.

Финишират динамовци, днепропетровци и накрая спартаковци. Юрий Иванович приближава след съдийския катер към финалния створ и без да дойде при нас, тръгва оттам направо към базата.

— Осморки! Идвайте да се записвате! — викат от финалния пристан...

Кой трябва да отиде пръв? По неписан закон на финала се регистрират по реда на класирането, макар това изобщо да няма никакво значение.

— Отборът на град Николаев, по-бързо на финала! — със строго официален тон вика съдията.

Всичко е ясно: загубили сме. И николаевци разбраха това. Вик, шум, тупат се по гърбовете, кормчията прегръща загребния.

— Ще се пръснат от радост — процежда Саша, но момчетата, разбира се, са заслужили радостта си.

— Първи-трети, напред! — командува Валка. — Осми, назад! — Петка вече е станал. Бледен е, лицето му се е удължило. Явно не може още да гребе. Само леко задържа, потопил вертикално лопатка във водата.

Николаевци вече са се регистрирали и взели бойко старт, се носят към базата.

— Отборът на „Буревестник“, назовете имената си по номера — казва съдията на финала Борис. Той познава всички ни като петте си пръста, но такъв е редът.

— Воронов!

— Дубски!

— Шитко!

— Левчук!

— Шчаденко!

— Алексеев!

— Приходко!

— Полухин! — рапортуваме ние.

— Кормчия Горошкин! — добавя Валка.

— С колко загубихме? — в един глас питаме ние.

— Две десети. Да имаше още десетина метра, сигурно щяхте да спечелите. Не ви стигна разстоянието — и съчувствено, и насмешливо казва Борис.

Още не знае, че разстоянието не ни стигна, защото сами откраднахме от себе си 500 метра. Но какво да обясняваш.

— Пригответи се! Напред!

Не, към пристана приближаваме съвсем не толкова бойко, колкото николаевци. Юрий Иванович ни издърпва за греблата.

— Момчета, поставете лодката на стойките — казва той, сякаш нищо не се е случило.

Никой от нас не произнася нито дума. Мълчаливо изнасяме греблата, мълчаливо изнасяме и лодката. Добре, че никой не идва при нас с въпроси и съболезнования. Света също никъде не се вижда, макар че усещам, че е някъде тук.

— Десните изтриват лодката, левите изнасят греблата — командува Игор.

Всичко правим автоматично. И пак — нито дума.

— Поставете лодката и на парад — казва Юрий Иванович.

Сега само парадът ни липсва.

— Ще минат и без нас — мърмори Петка.

— Не, ти върви! — изведнъж избухва Сергей. — Герой на състезанията! Феномен!

— Серьожа, престани — спокойно казва Юрий Иванович — всички сте виновни. Но затова ще поговорим утре. А сега — на парад!

На парада ние не изглеждаме много весело. Николаевци се мъчат да бъдат сдържани, говорейки с целия си вид: „Голяма работа, спечелихме. Не ни е за първи път!“ Но това лошо им се удава. Радостта напират от тях. Загубил за секунда контрол над себе си, ту един, ту друг от тях започва да се усмихва и тези широки, от ухо до ухо, усмивки още повече подчертават нашата мрачност. Не ни се иска за нищо да мислим. По-скоро да бе свършило всичко.

— „Състезанията показаха повишеното спортно майсторство“ — четете от един лист представителят на Спортния съюз.

Какви изтъркани, хиляди пъти чувани думи. И как не съм забелязал това досега? Впрочем, когато печелиш, освен себе си почти нищо, общо взето, не забелязваш.

— „Това ни позволява да се надяваме, че украинските отбори с успех ще участвуват в първенството на Съветския съюз“ — продължава ораторът.

Нима без нас? Съюзното първенство без нас? Същото онова, за което се готвихме две години, в жертва на което принесохме и времето — си, и увлеченията си, и всичко, всичко...

Какво пък. Нима не заех първо място в института по брой на отсъствията от занятия. Ами другите момчета? Толя две години мъкне

подир себе си невзетия изпит по математика по всички състезания и градове...

И най-обидното е, че нито един наш преподавател дори не предполага, че има работа с извънредно дисциплинирани и желязно изпълняващи какви ли не правила хора. Всеки непосветен е уверен, че ако си пропуснал някоя лекция, непременно си отишъл на кино; ако не си се явил вечер на пропуснатото упражнение, значи си скитал с момиче по Крещчатик или нещо по-лошо — прахосвал си живота си в ресторант. И не знае преподавателят, че този прахосник на живота (висок 187 см, тежък 85 кг, на 20 години) не е дошъл на петото занятие, защото по постановление на общото събрание на отбора му този ден от три до четири и половина е трябвало да спи или поне да почива заедно с населението от детските градини и ясли. А що се отнася до прахосването на живота в ресторанти, то „от сухия закон“, приет от същото събрание, биха потреперили сърцата и на най-строгите моралисти: 1 (една) чаша шампанско 1 (един) път в годината, и то само при посрещане на Нова година.

А как би оценил непосветеният преподавател такава формулировчица: „Тренировка може да бъде пропусната от член на отбора само в случай на смърт или тежка болест. Заболявания като простуда, зъбобол и ангина дават право да се пропусне тренировка само с единодушно решение на общото събрание. Заболявания като главоболия, радикулити и меланхолии не дават такова право при никакви обстоятелства. Във всички случаи болестта се преценява като пряко следствие от нарушаване на режима и отговорност за нея носи самият болен“?

Когато Игор предложи този параграф, то въпреки стила му, който напомня малко правилата за използване на градския обществен транспорт, той беше приет единодушно.

Но защо да говорим за преподавателя! Опитай се да обясняваш такива жизнени принципи на свое познато момиче. Поне две от трите ще те сметнат за завършен идиот и сухар и... ще тръгнат с друг, който не трябва да си ляга в 11 часа вечерта.

Добре, че поне на Света не трябва нищо да обяснявам, но понякога ми се струва, че приемайки изцяло нашите железни правила, и тя би искала повече изключения от тях за някои членове от нашия отбор.

— На тази прожекция няма да отидем — твърде късно свършва — казва понякога тя самата. А после, без каквато и да е връзка, пита: — А ти не обичаш ли нощния град? Не ти ли се иска да се разходиш по нощните улици? Та те съвсем не са такива като през деня.

— Ами ти откъде знаеш? — трябва да правя жалък опит да отвърна с шега аз.

— Та нали не съм се занимавала с гребане цял живот.

В думите ѝ има тъга. Не ме упреква. Но защо трябва да се разделяме, когато светлината на фенерите още не блести във вечерния здрач; когато градът още не е прекрачил онази черта, отвъд която започва нощта? Та няма аз не обичам това време? Тези тъмни планини от кестени, тайнствената сянка на уличките и далечните приглушени свирки на локомотиви или може би на параходи.

— Но ти знаеш — след три дни имаме контролни изпитания.

— Да, да, разбира се, вече трябва да вървим. Забелязах, че нашите маршрути винаги водят към тяхната къща. И когато бие 10, ние още дълго трябва да се добираме до нея. Тази малка хитрост се приема от нас с мълчаливо двустранно съгласие.

„За кого се жалим?“ — питаше ни Юрий Иванович. Та ние не се жалим, а се готвим за онова, което ни се струва сега най-важно. Попитай когото и да е от нас какво желае най-много и всеки ще отговори: „Да спечелим!“ И не някакво определено състезание, дори не съюзното първенство, а да спечелим изобщо, да се утвърдим, да повярваме в себе си.

ВЕЧЕРТА

След парада мълчаливо отиваме в съблекалнята.

— Утре в шест — казва Юрий Иванович.

— Имам лабораторни до седем — казва Левчук.

— А аз другиден имам колоквиум.

— Тогава кога ще се съберем? — Юрий Иванович въпросително ни гледа.

— Може би един ден ще си починем? — доста плахо предлага Саша.

— Ще почиваме в събота и неделя. Утре — събрание.

— Тогава в осем — казва Игор. — Могат ли всички? Мълчаливо кимаме, мълчаливо отиваме в съблекалнята, мълчаливо се обличаме. Всички бързат, сякаш всекиго чакат съвършено неотложни работи.

— Дявол знае как стана — казва Петка. Никой не му отговаря.

Саша старателно се сресва, като се оглежда в стъклото на прозореца. Добре, че днес е довел със себе си просто състуденти, а не официални лица. Иначе неговата репутация, създадена с такъв труд, би могла да пострада.

Игор лъска обувките си с парцал, като ги прави да блестят сякаш нови, макар че всеки разбира безсмислието на това занятие: тепърва ни предстои да вървим по пясъка през острова. Всъщност Игор ще повтори тази операция и пред моста. Такъв си е той.

Останалите сме много по-малко загрижени за своята външност. Обличаме се набързо и изскачаме от съблекалнята. Момичетата вече са си отишли и някъде зад храстите, смешно подражавайки на Козловски, тъничко гласче пее:

*Пльви, мой челн,
По воле волн...^[1]*

Някой го прекъсва, гласовете се преплитат, всичко потъва в звънък смях.

Света е изостанала много по-назад от другите. Настигам я при пътеката, тя ме хваща за ръка, вглежда се в лицето ми отдолу нагоре и пита:

— Как са момчетата?

— Мълчат. Всички са някак си смазани.

— Ти не се разстройвай. В Тракай вие, все едно, можете да заминете като младежки отбор.

— Ние като младежи! — почти извиквам аз. — Разбираш ли какво значи това за нас?

— А, според мене, това няма никакво значение. Важното е как ще се представите там.

Е, как да ѝ обясня, че на нас съвсем не ни е безразлично като какви ще отидем на шампионата на Съветския съюз. При това за младежкия отбор и тренировъчният лагер е с десет дни по-малко.

— А мене ми се струва — упорито продължава Света, — че така е дори по-добре — да бъдеш неизвестен кон, на който никой не се надява, а след това да излезеш на първо място.

— Кон, когото десет дни няма да хранят.

— Може да си помисли човек, че ще умрете от глад без този тренировъчен лагер. По-добре наблюдавайте Петка, че току-виж ви устроил още нещо.

— На шампионата ще го съблечем още в хотела, ще го увием в одеяло и ще го занесем направо в лодката.

— Та той ще забрави да махне одеялото — смее се Света. — Представяш ли си, плава осморка, а на кърмата се развява огромно червено платно. Почти както у Грин.

Стигаме до моста и за минута спираме. Подухналият вятър поклаща фенерите и светлините играят по перилата и лицата на минувачите. Ако дълго гледаш фенерите, имаш чувството, че мостът започва да се клати.

При шестия фенер пак спираме. Изобщо няма за къде да бързаме днес.

— Знаеш ли, хайде да идем на кино, на последната прожекция — казвам на Света аз.

— Ами че как...

— А! — махам с ръка. — В края на краищата нямаме ли право да се разтоварим след състезанието?

— Добре, ще кажа само на мама.

Майките — тези стихийни помощнички на треньорите — смятат, че най-голямата добродетел е навреме да лягаш да спиш.

— Светочка, вече минава единадесет — долита обикновено от балкона гласът на Светината майка, щом ние се появим при главния вход.

— Добър вечер, Мария Николаевна — винаги вежливо поздравлявам аз.

— Да, да! Лека нощ! — отговаря тя.

И това го прави, въпреки че се отнася, общо взето, добре към мен и ме смята за „сериозен младеж“.

До началото на прожекцията има още час и половина. И ние, без да бързаме, тръгваме към парка. Днес тук е почти безлюдно. Впрочем ние си имаме свое място, където винаги можем да се скрием: скамейка на самия бряг, заобиколена от трите страни с храсти. Долу по шосето минават коли, по каменната стълба над нас непрекъснато вървят хора, но не ни пречат: ние не се виждаме. Някъде далеч долу мъждиво блести Днепър. По него плават светлини на невидими оттук катери. Над нас, разсичайки със свистене въздуха, прелита прилеп. Света изплашено се притиска до мене. Косите ѝ миришат на речна вода и на възгорчив върбалак. Дали пък вятърът не донесе насам дъха на Днепър?

Свалям куртката си и намятам Света, тя се загръща в нея и вдига към мене засмени очи:

— Е, какво, успокои ли се?

Май че да. Тоест горчивината от нелепото днешно състезание никак не е намаляла, но тук, при Света, тя някак се притъпява...

— Време е вече — тя ми протяга ръка и прескачайки през две стъпала, ние се носим към киното, което ни посреща с дрезгави звънци.

В залата е тъмно, но още се чуват стъпките и шумоленето на сядащите хора. Промъкваме се към нашия последен ред, като поглеждаме към екрана.

Безкрайна тайга плава по платното и по нея се носи безшумната сянка на самолет. Филмът разказва за геолози. Толкова пъти вече

виждана и все пак трогваща картина: неустроена и самотна групичка хора в огромната тайга. Геолозите са направили вече всичко, което е било по силите им, и сега решават: дали да се върнат в базата си или да продължат по-нататък, като направят безумен опит да намерят някакво тайнствено находище от диаманти. Ето че, без да се гледат в очите, гласуват за връщане. Нерадостни приготовления. След това изчезва малката геоложка Тося. Тръгнала е сама из тайгата. Нея именно търси носещият се над тайгата самолет.

Света стиска ръката ми. Сега навярно повечето от зрителите в залата са уверени, че презрели гласа на разума и трезвото предвиждане, те също биха се стремили напред, промъквайки се през повалени от буря дървета или горски участъци.

Всичко свършва добре. Колегите намират окончателно заблудила се Тося. Едновременно, преди да свърши филмът, намират и находището. Лицето на плачещата (от радост) Тося, брадатите лица на младежите...

От киното излизаме направо в нощния парк. Шумът на нахлулата от залата тълпа постепенно стихва и ние оставаме съвсем сами в на пръв поглед много дългата полутъмна алея. От всички страни са ни обградили дървета. Вятърът прелита по върховете им и те протягат към нас мъхнатите си клонки. Света потреперва.

— Тука е страшновато, нали? — казва тя шепнешком.

— А пък ме канеше да бродим нощем из града! Взимай пример от Тося. Видя ли как вървеше сама из тайгата?

— Но тя имаше пушка...

— На тебе само пушка ти липсва. Та ти от страх би стреляла във всеки храст.

Пак се чувствавам голям и силен, готов да се сразя с всеки притаил се в храстите злодей. Но от храстите никой не изскача и ние благополучно се добираме до края на алеята.

— А ти ще тръгнеш ли с мен, ако след като завърша ме изпратят в Сибир? — питам аз.

— Няма да те изпратят — та ти си прославен спортист — дразни ме Света. — И после какво ще правя там със своя испански език?

— Как какво? Ще посрещаш кубински делегати и ще пееш романсеро. Още утре си купувам самоучител по китара: аз ще ти акомпанирам.

— Е, ако това е условие за заминаването, то навярно няма да се състои. По-лесно ще бъде да научиш мечка да свири на китара.

— Значи, няма да тръгнеш?

— Ще тръгна. И дори без китара. — Отговорът ѝ звучи неочаквано сериозно.

Синкавият лъч на фенера се промъква през листака. Да, Светините коси миришат на река и на върба.

[1]

*Плавай, мой члун (вид малка издълбана от дърво
лодка),
по волята на вълните.*

— Б.р. ↑

СЪБРАНИЕТО

Събранието започна в осем и половина. Но този път закъсня Сергей. Всички са страшно сериозни и се стараят да не се гледат. Никакви шеги, никакви странични разговори.

Юрий Иванович става и ни слисва с първата си фраза:

— Момчета, вчера ние проведохме най-хубавото си състезание.

Той млъква и явно очаква възражения. Но ние сме толкова стъписани, че напълно загубваме дар слово. Дубски зяпва и очите му стават съвсем кръгли, като на дете, което стои пред кутията на фотографа и очаква ей сега от него да излети обещаната птичка.

— Точно това исках да кажа — продължава Юрий Иванович, като издържа паузата. — На онази част от дистанцията, където ние действително гребяхме, гребяхме здравата, както никога. Ще ви приведа цифри. Втората половина от дистанцията изминахме за две минути и петдесет и шест секунди. Такава скорост никога досега не сме имали. Финалните петстотин метра — за една минута и двадесет секунди. Това, Толя, е наистина най-хубавото време в света. Беше достигната онази непрекъснато увеличаваща се скорост, за която мечтаят всички отбори.

Отделно искам да кажа нещо за Петя. Изменянето на ритъма на финала беше великолепно по реакция и сила. Това е образец на истинско спортно мислене и зряла тактика. Така се печелят олимпийските регати.

— Но ние, впрочем, загубихме — вмъква Сергей.

— Да, и аз го забелязах — продължава Юрий Иванович. — Към това и преминавам. Въпреки великолепия финал състезанието беше загубено. Най-лесно би било да кажа, че за това е виновен Петя. Наистина, поради сънното му вцепенение на старта, първите петстотин метра изобщо отпаднаха от състезанието. Смешно ще е да твърдя, че той не е виновен за това. Но няма съм по-малко виновен аз? Или Сергей? Или Толя?

Очите на Вилка отново стават кръгли. По лицето на Петка плъзват червени петна. Сергей стана, цялата му фигура изразява протест.

— Преди всичко съм виновен аз — продължава Юрий Иванович. — Не съумях да мобилизирам отбора и навярно прекалено вярвах, че всичко ще се нареди от само себе си. А как да превода на обикновен език твоите, Серьожа, приказки за 15-те секунди, които ни били гарантирани в състезанието? Или твоите изявления, Толя, че по сила сме наравно с най-добрите отбори в света?... Това се нарича злокачествено самодоволство. И то не се е появило у нас днес. Състезанието само го разкри и поради това то беше извънредно полезно, макар че ще се наложи скъпо да платим за получения урок. Това е всичко, което исках да кажа. Сега се изказвайте по номера. Егор!

Какво да кажа? Та и аз бях спокоен, и аз смятах, че всичко ще мине отлично. Гордо вирех глава, когато председателят на дружеството наричаше нашия отбор „водещ“, „най-добрия“, „олимпийски фонд“.

— Съгласен съм, че всички сме виновни. Самият аз отидох на състезанието без трепет. Но не бива да слагаме всички под един знаменател. Докога ще закъснява Петка? Бяхме махнали на закъсненията му с ръка. Може би сега ще свикнем и с това, че няма да гребем на стартовите петстотин метра? Петка има двойна вина — той е загребни.

— Това ли е всичко?

— Да.

— Виля!

— Аз, аз не зная какво да кажа. — Вилка преглъщаше думите си от възмущение. — Виновни сме всички, но ако всички, значи, никой и изобщо няма в света виновен. Струва ми се, Юрий Иванович, че не е правилно толкова високо да оценявате това позорно за нас състезание. Аз съм против. Стига самоизмама.

— Съгласен съм с Юрий Иванович — заявява Олег.

— А аз не — прекъсва го Толя. — Трябва да знаем как се движим ние и как се движат другите. Само че това не бива да ни пречи. На нормалния човек това и не може да пречи. Нима от съзнанието за собствената си сила ставаш по-слаб?

— Разбираш ли, англичаните, немците и италианците не са запознати с твоите пресмятания и не знаят, че са длъжни да губят. Трябваше поне да предупредим николаевци. Те учтиво щяха да ни сторят път — отговаря му Саша.

— По-добре да не беше вдигал с греблото си фонтани.

— Не се тревожи, загребвам колкото своето тегло!

— Драгоценното си тегло можеш да возиш на велосипед, а тук трябва да се тегли лодка.

— И тегля...

— Ластик теглиш.

Разговорът заплашва да се превърне в кавга. Юрий Иванович става.

— Така ние до нищо няма да стигнем и нищо няма да изясним. Хайде, момчета, спокойно. Искам всеки да се изкаже за себе си, всеки сам да прецени миналото и да помисли за бъдещето на нашата работа. Искаш ли да добавиш нещо, Саша? — Саша обидено свива рамене. — Тогава Игор.

Игор сваля очилата си, старателно ги изтрива със снежнобяла носна кърпа и пак ги надява.

— У нас се е установил странен обичай — най-сериозните неща да превръщаме в шеги. Всички са станали такива шегобийци, че просто няма къде да се денеш. Не сме приготвили лодката за състезанията — смешно. Закъснели сме за старт — смешно, загубихме — пак смешно. Веселим се като на танцова площадка. А може би е най-добре да прехвърлим базата си там. Ще бъдем царе на чарлстона.

Как се готвим за състезание ли? Егор тича по брега — изпраща състезателки. Женският скиф го вълнува много повече от собствената му осморка. Виля и Сергей се състезават в остроумие. Петя закъснява. Олег е зает със своите конспекти. Саша подрежда персоналните си привърженици и ги развлича със светски разговори. За състезанието никой не мисли. Всички толкова скъпят спокойствието и личните си работи, че никого не можеш да накараш да помисли за отбора.

Защо изведнъж се отказахме от препланирането на лодката? Ами просто така, защото със старото сме свикнали, с него ни е спокойно. А италианците, впрочем, седнаха точно по моята схема и спечелиха Хенлейската регата. Но не е там работата. Може да се спечели и в старата лодка, но трябва да се живее в нея. Никакви лични

дела, никакви странични увлечения, никакви странични мисли — така си представям нашата бъдеща работа. Без това няма защо и да си губим времето. Това е всичко.

Игор пак сваля очилата си и изтрива стъклата. Да се откаже от всичките си лични работи, за него навярно е толкова лесно, колкото и да сваля очилата си. Какво по-просто! Гребни, гребни и гребни, а през свободното си от гребане време мисли за същото това гребане. И ще се превърнеш в прекрасен гребен робот. Блестяща перспектива!

В настъпилата тишина става Сергей: брадичката му е притисната към гърдите, раменете са приповдигнати, вратът — напрегнат. Типична стойка на боксьор. Струва ти се, че сега ще направи напад и ще нанесе на някого съкрушителен удар. Всички ние в миналото сме се занимавали с друг вид спорт: аз с борба, Саша и Толя — с плуване, Игор и Олег — с баскетбол, Виля и Петя — с лека атлетика, Сергей — с бокс. Юношески шампион на Украйна в тежка категория, кандидат за националния... Всичко това е минало. Но той и досега е запазил маниерите си на боксьор, а понякога изведнъж започва и да се държи като цар на ринга и любимец на публиката. Силен е като бик и ненапразно го наричат „най-силната лопата на Днепър“. Всичко свързано със спорта му се удава леко. Гребне чудесно и знае това. Освен това е студент в Института по физкултура, човек посветил живота си на спорта и затова може снизходително да се отнася към „съвместителите“, т.е. към нас.

— Получава се така — започва Сергей, — че за всичко съм виновен само аз. Казал съм бил, че ще спечелим и ще спечелим много. Да, казах. Но и гребях така, както трябва да се гребне, за да се спечели. Алексеев (той кима към Игор) разправя, че от всичко трябва да се откажем и двадесет и четири часа на денонощие да повтаряме: гребане, гребане, гребане. Аз не се нуждая от това. Предлагам основната маса единия път да тренира сега в малки лодки, а втория път да излизаме в осморка. И още нещо — трябва ми два свободни дни в седмицата. Изоставил съм занятията си и един свободен ден ми е малко. Мисля, че в гребането няма да изостана — гордо добавя той и сяда. И веднага скача Петка Полухин:

— Ти се изказа като гадина! — вика той и размахва ръце с необикновена за него експресия. — Да, аз гребях лошо, да, аз провалих

състезанието, но на мене от това ми е толкова тежко! А ти пет пари не даваш за отбора ни, мислиш само за това какъв атлет и красавец си ти.

Настръхнал като бик, Сергей става от мястото си. Имам чувството, че ей сега ще забие рога в гърдите на Петка. Без да се уговаряме, аз и Игор заставаме до нашия загребни. Става и Юрий Иванович.

— Стига — спокойно, но по-високо от обикновено казва той. — Така от нашия разговор нищо няма да излезе. Игор е прав. Сега на успех в спорта могат да разчитат само фанатиците. С онзи, който идва в света на спорта, за да се любува на себе си, пътищата ни се разделят. Вчера получихме урок. Болезнен, но своевременен. Тъкмо сега е моментът да помислим за какво сме ние в спорта и какво сме готови да направим за него. За никакви различни режими за членовете на отбора не може да става и дума. От всеки — всичко, което той може, победите и пораженията също за всички. Точно така.

— Нека Сергей сериозно помисли какво да правим по-нататък — казва Игор.

Сергей веднага скача:

— Омръзна ми ти със своята сериозност. И ти, и ти... — сочи той със свит юмрук към нас. — Всички сте ми омръзнали. Аз си зная какво да правя.

Всички ние буквално онемяхме от това неочаквано избухване. И тогава стана Юрий Иванович. Той е висок почти колкото Сергей и двамата стоят в еднакви пози — лице срещу лице. Но нещо мъчително нарушава симетрията на фигурите им. Серьожината глава, рамене, ръце... Лицето на Юрий Иванович, приповдигнатото му дясно рамо, ръкавът на винтягата му... Така! Празният десен ръкав, пъхнат в джоба!

— Сбогом, Серьожа — казва Юрий Иванович, — няма да те уговаряме. Много жалко, че стана така.

— Ще си отида — вика Сергей, — но вие тепърва ще съжалявате!

Вратата хлопна. Нима това е краят на осморката. С кого ще заменим Сергей? Та той наистина гребеше юнашки. Пък и не беше лош момък. Къде сега посред сезона ще намерим човек?

— Ще опитаме Борис — сякаш в отговор на мислите ми каза Юрий Иванович. — Събираме се утре в седем. С Борис ще поговорим

двамата с Игор.

Борис Буценюк е вечната резерва. Четири-пет години е вече на Днепър, участвувал е навярно във всички отбори и гребче, общо взето, добре, но кой знае защо никъде не се задържа. Според мен, просто не му харесва състоянието на резервен: на тренировъчни лагери и състезания го взимат, а пък нищо не трябва да прави. Рядко ще се случи да замени някого в лодките. През останалото време се разхожда. Всеки от нас на негово място отдавна би се махнал от Днепър, а на него сякаш му е безразлично. Понякога замества дори състезателки от женските отбори, за което получил и съответния прякор — Марусята. Освен това съдийства. Като вчера: съдия на финала. Обикновено тази работа вършат спортисти, престанали да се състезават, но Борис не се гнуса и от това. Обича Днепър, но още повече обича спокойствието си.

ЮРИЙ ИВАНОВИЧ

Всички ставаме. Едва сега проличава колко развълнуван е Юрий Иванович. Той прибира бележника си и няколко пъти поправя пъхнатия в джоба на дрехата му празен ръкав. Поправи го и пак започне да го подръпва. Дясното му рамо е приповдигнато и доста покъсо. Толкова сме свикнали вече с нашия тренъор, че просто забравяме, че няма дясна ръка. Дори когато излиза с нас на кормилото и води лодката само с лявата. Впрочем той се справя до такава степен добре, че външен човек едва ли би забелязал нещо.

Ръката си е загубил съвсем в края на войната, в 45-та, когато все по-често му се мяркала мисълта за възвръщане към мирновременната му професия. А професията му била такава, че без ръка не можело и да се мисли за нея. Студент третокурсник от Института по физкултура „П. Ф. Лезгафт“, шампион на Ленинград по гребане — такъв тръгнал Юрий Иванович за фронта в 41-ва. После — боец десантник, командир на разузнавателна рота и накрая — командир на щурмовашки батальон под Берлин.

Там, в зеления Грюнау, на брега на дългото, изтеглено като канал езеро, пред него се открила картина, която много напомняла далечния мирновременен Ленинград: хангари, хангари с академични лодки, пристани, гребла, неподвижни учебни лодки... Тук бил центърът на немския гребен спорт и всичко говорело за това. Но не било време да се предава на спомени. На батальона му предстояло да форсира този „воден рубеж“ под жесток минометен огън. И не само да го форсира, но и да прогони хитлеристите от левия бряг и да се закрепят там. „Да се форсира с подръчни средства“ гласяла заповедта.

Решението съзряло бързо: да се построи мост от лодки и да се настеле с гребла и дъски от хангарите. — По-внимателно, по-внимателно ги взимайте! — викал Юрий Иванович на бойците, които измъквали дългите скифове от бараките, макар и да разбирал, че сега няма никакъв смисъл да се щадят тези крехки плавателни съдове. Но той бил свикнал да се отнася към лодката като към живо същество.

На водата една до друга се строявали дълги осморки, миниатюрни скифове, четворки, двойки... Чувал се трясък. Крехката им обковка се чупела под ботушите на войниците. Падащите мини вдигали ту тук, ту там фонтани вода, във въздуха хвърчали трески от червено дърво.

Но мостът растял. Като падали и ставали, първите бойци вече се прехвърляли по люлеещия се понтон. И изведнъж усилващ се вой на мина съвсем близко...

Юрий Иванович дошъл на себе си в болницата. Когато съзнанието му се върнало напълно, Берлин бил вече превзет. Така срещнал той края на войната — тежко контузен и без дясна ръка. Това било рухване на всичките му планове. Пътят към гребането бил затворен. Трябвало да мисли за място в някоя кооперация за инвалиди. А и в Ленинград нямало защо да се връща: там никой не го очаквал, пък и не му се искало да се появява сакат на Нева.

Съдбата кой знае накъде щяла да отвее старши лейтенанта Зубов, ако в същата болница не срещнал веселата сестричка Галочка. Нейното лице било първото, което видял той през мъглата на полусъзнанието си. После то все по-често и по-често се скланяло над него. И когато го изписали от болницата, Зубов тръгнал с Галочка. Тя го отвела в родния си Киев.

Въпреки че Киев му допаднал, Юрий Иванович тъгувал по Ленинград. Тук, в града на стръмните хълмове, всичко било друго. Дори и гребните бази на Днепър, на които веднъж случайно се натъкнал, както се скитал по крайбрежната улица, съвсем не били такива, каквито имало на Нева.

Няколко стари навеса, три лодки, целите кръпка до кръпка, и двадесетина изпочупени весла — това било всичко, с което разполагал по това време гребният Киев. Към базата работели двама души: чичо Коля — боцман, матрос, дърводелец и директор, и старши треньорът (младши нямало) Жора Подгорни — висок като върлина момък с избеляла матроска дреха и кирзови ботуши^[1].

— Кой сте вие? — любопитно попитал чичо Коля, когато Юрий Иванович отворил вратичката с табелка „За външни лица вход забранен“ и влязъл в територията на базата. Празният ръкав на гимнастърката му, пъхнат зад войнишкия колан, говорел, че във всеки случай той не е новак, дошъл да се занимава с гребане.

— Ами отбих се просто така да видя, що за учреждение има тук — усмихнато отвърнал Юрий Иванович.

— А просто така не бива да се отбивате — наставнически казал чичо Коля. — При нас просто така не се отбиват, при нас идват да гребат.

Разговорът явно не вървял. И ако тъкмо в този момент не бил пристигнал Жора, Юрий Иванович сигурно щял да си отиде от базата, за да не се връща никога вече в нея. Но Жора Подгорни не бил човек, който можел да пусне един бивш фронтовак, без да научи всичко за него и без да му разкаже всичко за себе си. А когато разбрал, че този еднорък войник е шампионът на Ленинград за 1940-та година и че може и да го е виждал на състезанията в Москва, Жора сложил мичманската си фуражка с потъмняла кокарда и решително повлякъл Юрий Иванович след себе си.

— Не си знаел с какво да започнеш? Сега ще уредим тази работа — повтарял той по пътя. — Та на нас знаеш ли колко са ни нужни такива хора? Вече няма да гребеш, това е така — затова пък другите ще учиш.

Същият този ден Юрий Иванович бил зачислен като треньор и пазач по съвместителство. Така той се върнал към гребането.

[1] Кирза — многопластова памучна тъкан; заместител на кожа.
Б.пр. ↑

БОРИС

Работата с Борис Буценюк още от първия момент не потръгна. Разбира се, че не можеше да замени Сергей. Наложиха се на 7-ми номер да сложим Шитко, а на 3-ти Борис. Ето, неговата лопатка се мярка пред очите ми: вдига се много-много високо и отгоре шляпва направо по водата. Половината загребване сякаш го няма. Класическа грешка! Краят също не изпълнява добре. И какво остава? Чувам как Валка шепне:

— По-закръглено зацепването!

Ех, не така! Сега той изхвърля греблото далеч от себе си. А обратно кой ще го тегли? Естествено, че не успява.

Юрий Иванович мълчи на катера, види се, не иска веднага да го изплаши. Но Борис и така има изплашен вид. Дубски продължава да му шепне нещо в гърба, Левчук също успява един-два пъти да се обърне и да изкаже мнението си.

— Четвърти номер, не се върти! — веднага се раздава гласът на нашия кормчия Валка.

И веднага:

— Защо хвърляш вода на лопатката ми? Ами че аз не мога да гребам!

Това е вече Саша. Да, не завиждам на Борис.

Опитваме се да вземем старт. На Борис му е много трудно: при третото загребване греблото му потъва във водата до самия ауттрегер, Борис трескаво се опитва да го издърпа, но то се опира в гърдите му и го поваля назад. Също напълно класическа „вещ“.

— Стоп! Задържай назад! — раздава се командата на Валка. — Трети номер извади греблото.

— Валя! Връщайте се в базата! — вика Юрий Иванович.

Ето че се потренирахме... И като че ли напук край нас минава с единична лодка Сергей. Навярно е видял всичко. Е, нека се радва.

— Всички сте свободни до утре, освен Борис и Егор — посрещат ни на брега Юрий Иванович. — Вземете учебно гребло — продължава

той, като се обръща към нас.

Не ни е нужно да взимаме гребло — в неподвижната учебна лодка тъкмо сега се занимават новаци. Хубава компания! И защо трябва аз да седя в учебната лодка, когато другите си отиват и Света ме чака? С какво съм се провинил.

— Сядай, Егор, покажи какво значи идеално гребане — казва Юрий Иванович.

Ах, ето каква била работата! Значи, привличат ме като образцово-показателен. Ласкателно е, но Света ме чака.

— Ето тук, Борисе, е основната ти грешка — казва Юрий Иванович. — Покажи. Егор, още веднъж. Виждаш ли как влиза греблото във водата? Сега, Егор, демонстрирай грешката. Така. Виждаш ли, загребване няма — греблото само е чопнало водата и край. Сега правилно покажи. Ръцете, обърни внимание на ръцете. Те закръглят и ускоряват движението на греблото, а рамената го подхващат, но не във въздуха, а вече във водата. В същия момент заработват като отскачаща пружина краката.

Около нас са се събрали новаци. Гледат със зяпнали уста, сякаш никога не са виждали как се гребете.

— Борис, в лодката! А ти, Егор, го наблюдавай около половин час. Особено голямо внимание обръщай на зацепването.

„Благодаря, та чак подскачам“ — както казва чичо Коля. Момчетата вече са се облекли и си отиват, Света е до хангара. Дава вид, че е силно заинтересована от нещо в залива.

— Ще трябва да порботиш няколко дни с Борис. Ще осъществяваш, тъй да се каже, шефство.

— Но, Юрий Иванович, аз имам колоквиуми, изпитите съвсем приближиха!

— Трябва, Егор. Иначе няма да успеем.

Че трябва, разбира се, трябва, но защо пък аз да се занимавам с това?

— Та нима аз гребя най-добре? — опитвам се да направя заобиколна маневра.

— Че какво пък, ти имаш най-правилна схема отдясно. И после зная, че ако възложат работата на тебе, ще бъде свършена.

Опитай се след това да откажеш.

— Добре! Сега!

Тичам при Света.

— Знаеш ли — Юрий Иванович ми възложи да възпитавам Буценюк. — Днес ще трябва да поработя още около 40 минути. Може би ще си тръгнеш?

— Не, ще пуша.

„Ще пуша“ — на наш език значи ще почакам. „Да пуша“, разбира се, се случва по-често на мен, но и тя мъжествено „пуши“, ако трябва.

— Ей сега ще го понатисна... Охранил се е на съдийски разноски — заплашвам аз Борис и хуквам към учебната лодка.

САМО НЕПРИЯТНОСТИ

Бедите се движат на ята. Човек мъчно може да си представи дори колко беди могат да се случат в един ден. За днес ми се събраха не по-малко от десет.

Всичко започна с провалянето ми на колоквиума по биохимия. И най-обидното беше това, че взимането му съвсем не беше мъчно: достатъчно е само да се съгласяваш с нашата Анна Степановна — тя ще разкаже вместо теб всичко и отгоре на това ще бъде много доволна. Но кой дявол ме накара да споря. Тя ми казва: „Пирогроздова!“, а аз ѝ казвам: „Виненокаменна“, тя ми казва: „Какво говорите, Воронов, винено каменната не влиза в този цикъл“, а аз ѝ казвам: „Влиза, Анна Степановна, сигурен съм“, макар че бях съвсем уверен, че е права, разбира се, тя.

Получи се ужасно глупаво: малко, че се провалих на колоквиума, ами отгоре на това обидих добрата Анна Степановна. Но опитай се да се държиш другояче, ако вместо да повтаряш цикъла от трикарбоновите киселини, рано тази сутрин два часа непрекъснато си повтарял на Борис: „Зацепването! Зацепването!“, а той неизменно ти е отговарял: „Та нали зацепвам“ и е продължавал да прави своята грешка.

Сега работим с него само на разсъмване: вечер, когато базата е пълна с хора, Борис се стеснява.

— Липсва ти чувство за хумор — му каза чичо Коля, когато разбра причината за нашите ранни визити. За него това е най-голямото порицание. — Нима е срамота да се учиш? Ти, Егори, не му прощавай...

И чичо Коля продължи да доказва нещо, макар че вече го слушаха само Пижон и Боцман.

Ей така, след като цяла сутрин се бях измъчвал с Борис, аз се явих на колоквиума и ако Анна Степановна бе посочила тавана и съвършено справедливо бе отбелязала, че той е бял, аз бих започнал яростно да доказвам, че е черен: заразил съм се от ината на Буценюк.

С това нещастията не свършиха. Преди вечерната тренировка успях да закъснея и за консултацията по хистология, което също ми гарантираше неприятности на изпита; да загубя взетия от библиотеката атлас по анатомия; час и половина да чакам напразно Света пред университета, докато тя ме е чакала в градинката на Шевченко, и да подхвана извънредно глупав телефонен разговор с нейната майка. Мария Николаевна ме убеждаваше, че Светочка е на занятия, а аз като разобличавах самия себе си, петнадесет минути ѝ доказвах, че я няма там и осем пъти молих да я извика на телефона, макар и да ми беше съвсем ясно, че Света наистина не е в къщи. Мария Николаевна твърде сухо ми каза довиждане и затвори телефона.

Но най-неприятното ме очакваше вечерта. Когато отидох на тренировка, Юрий Иванович говореше нещо с Игор при съблекалнята. Щом ме видя, той каза:

— Борис е избягал!

— Как избягал? Къде?

Оказа се, че Борис му бил съобщил с бележка, че е разтегнал мускул на крака си и в близките дни не можел да идва на тренировки. Но дори и това не беше всичко. Неговите състуденти разправяли, че днес той молил в деканата да го изпратят на лятна бригада в Запорожието. Там оценили това като делова инициатива и призовали всички студенти да вземат пример от Борис Буценюк.

— Ти си го наплашил — каза Игор.

— Да се беше занимавал ти с този тъпанар, щом имаш такъв педагогически талант.

— Това сега не е важно — прекъсна ни Юрий Иванович. — Трябва да върнем Борис. Егор, иди у тях и си поговори съвсем откровено с него. Той просто е проявил малодушие.

— Пак ли аз?

— Вие вече сте се посближили.

— Като кучето и тоягата.

— Е, ако си поизвил повечко тоягата, опитай се да я изправиш. Аз сам ще поговоря с него, но ти трябва да го доведеш на Днепър. Ние сега ще излезем на малки лодки, а ти тръгвай.

— Вървя към повишение — казах аз на Света. — Сега ми е възложена дипломатическа мисия: отивам като извънреден и пълномощен посланик в обидена държава. Ще трябва да се усмихвам и

да пуша лулата на мира, макар че с голямо удоволствие бих пернал с нея Борис по темето. Ще те чакам пред филхармонията в осем. Съгласна ли си?

Разговорът ми с Борис бе горе-долу такъв:

— Слушай, какви са тези номера?

Той (без да вдига глава от конспектите си):

— Трябва сериозно да се готвя за изпити. И без това имам да догонвам другите.

— При догонването ли разтегна крака си?

— Какво общо има тук кракът ми! Просто нямам време за разни безполезни начинания.

— Нашата осморка ли е безполезно начинание?

— Точно така — „вашата“, какво общо имам аз с нея? Не съм дете, за да ме дресират по два часа на ден.

— Правилно, не си дете. Детето през това време отдавна би се научило.

— Махай се оттук със своето учене. Гледай ти — професор!

Едва тук забелязвам, че разговорът е излязъл далеч от дипломатическите рамки и се опитвам да се спра:

— Е, защо се обиждаш? Просто ти не си гребал истински тази година. И какво толкова обидно, ако се налага малко да поседиш в неподвижната лодка. После ще ти бъде по-лесно.

— А аз — какво, отказвал ли съм? Само че няма защо да се държите с мене като с бебе.

— Искаш ли, ще седя до тебе в учебната лодка? Колкото гребеш ти, толкова и аз.

— Ако така или иначе съм празен номер, печелете си седмината.

На върха на езика ми се върти:

— По-малко баласт ще има!

Но се сдържам и казвам:

— Остави това. Никой не е искал да те обиди. Нали знаеш, че останаха малко дни, а когато започнем скоростна работа, няма да има време да седиш в неподвижната лодка.

Борис като че ли се поуспокои, но отказва да дойде на тренировката. Пак си спомня за изпитите.

— Но можеш да дойдеш на Днепър нали, или у тебе се е появил страх от водата.

— На Днепър мога.
— Тогава ела утре в седем.
— Добре.

Уф, май че го склоних! Не съм никакъв дипломат, но първата победа е постигната.

Пред филхармонията дотичвам в осем и десет. Света вече чака. Предавам ѝ разговора с Борис. Смее се:

— Срещата премина в топла дружеска атмосфера.
— Което не можеш да кажеш за разговора ми с твоята майка.
Оказва се, че Света не се е отбивала в къщи и нищо не знае.

— Ех, ти, дипломате — клати глава тя. — Хайде сега у нас да уреждаме международния конфликт.

При операта купувам цветя — чувствавам се все пак виновен пред Мария Николаевна. Но тя не ги забелязва и на моето „добър вечер!“ отговаря студено: „Ние с вас вече се поздравихме“.

— Светочка, нали не си забравила, че след една седмица имаш изпит? — обръща се към дъщеря си тя, но разбирам, че това е за мене.

— Не, мамо, не съм забравила.

— Ако всеки ден така закъсняваш, сигурно няма да успееш да се подготвиш.

— Аз ще ѝ помогна, Мария Николаевна. Така или иначе на времето си взех латинския с отличен — правя доста жалък опит да се пошегувам аз.

— А вас, Егор, исках да помоля поне през време на изпитите да не отвличате Светочка. Тази сесия е много сериозна.

Ето го него — последното нещастие през този ден.

— Мария Николаевна, извинете, ако през деня съм казал нещо, както не следва...

Света ми прави знаци с ръка.

— Какво пък, довиждане!

— Сбогом, Егор.

Вратата зад мен хлопва. На балкона стои Света и усмихнато ми маха с ръка. Едва сега забелязвам, че не съм поднесъл цветята. Замахвам и ги хвърлям нагоре. Те описват плавна дъга и падат в краката на Света.

Какво бе говорил Юрий Иванович с Борис никой не разбра. Но той ни предупреди да не обиждаме Буценюк. Разговорите в лодката

съвсем се прекратиха. И моите занимания с Борис също. И изобщо стана някак по-делнично и по-спокойно. Навярно защото всички имаме сега изпити.

Тренираме се дори повече от обикновено, но губим по-малко време: дойдем, съблечем се — и в лодката. Дори Петя не закъснява. Свършим ли тренировката — всички изчезват почти незабелязано.

Полагаме изпитите си засега без блясък: Саша, когото два пъти вече връщат по теоретична механика, се готви да се явява трети път. Останалите са още без загуби. Само Игор е взел вече предсрочно три изпита и всичките с отличен. Бърза: цяла опашка чака помощта му: Саша, Толя, Олег и дори Дубски, който от върховете на философията трябва да се спуска до презряната математика.

Кога се готви Алексеев? Умът ми не го побира. Идва на реката преди нас, често си отива по-късно от нас. И освен това учи... италиански. Узнахме това съвсем случайно, когато донесе едно италианско спортно списание и доста свободно ни преведе статията за новите схеми, по които се нареждат гребците в лодките.

— Кой ти я преведе? — попитах аз.

— Преведох си я, естествено, сам — усмихна се Игор. И добави: — Всеки гребец, който уважава себе си, трябва да знае три езика: английски, немски и италиански. Английски знам аз, немски — мама, така че засега мога да мина без него, остана да усвоя само италиански.

— А как стои въпросът с малгашкия? — попита Саша.

... Със Света сега си тръгваме заедно, само ако тренировките ни свършват едновременно. Макар че изпитът, за който говореше майка й, вече е взет, ние се разделяме не по-късно от девет часа вечерта. Само в неделя тя отива да учи „при приятелката си“, а аз — „в библиотеката“ и ние заедно отиваме някъде. Всичко би било чудесно, ако Света не взимаше със себе си учебници, които след това трябваше да мъкна цял ден. А колкото за отваряне, не ги отваряхме.

Сменила гнева си с милост, Мария Николаевна дори бе попитала веднъж Света защо не се отбивам у тях. Но аз реших да се презастраховам и да не се появявам до края на сесията. И изобщо не бива да се изпробва търпението на Светината майка. Тепърва й предстои да преживее нашия летен тренировъчен лагер на Днепър, а след това и пътуването до Тракай. Не мога изобщо да си представя как

ще се отнесе тя към факта, че Света ще трябва да поживее в нашия импровизиран лагер в залива.

За особено разкошен той не може да мине: палатки с войнишки легла, обтягащи въженца, обикновено обкичени със съхнещи дрехи, шум... Нещо от лагер за безработни и от геоложко селище.

Законите в лагера са прости. Не пречи на съседите си да почиват, не пъхай под носа им своите „холандски сиренета“ (кецове), използвай чужди вещи само когато не са нужни на стопанина им. И това като че ли е всичко.

Нарушителите се наказват на самото място. Съдът е бърз и справедлив. Присъдите се привеждат в изпълнение лично от пострадалите и не подлежат на обжалване.

Освен това в някои отбори и палатки могат да съществуват и свои закони и правила. Те са задължителни за всеки посетител и трябва да се уважават от целия лагер.

Например, в палатката на Игор не влизат без чукане. Може да се чука с крак по една ограждаща дъска. Разрешава се да влизаш след вежливото „Вмъквай се!“ (така отговаря на чукането Петя), или „Моля!“ (това е Саша) или „Заповядайте!“ на Игор. През време на следобедната почивка на палатката им се окачва надпис: „Не влизай — провежда се опит!“ Какъв опит се провежда по това време недвусмислено показва мощното хъркане, което долита от палатката.

И нашата палатка си има свое „табу“: при нас не играят на домино. И Виля, голям любител на този „вид спорт“ (макар и да твърди, че доминото има дълбок философски смисъл), ходи да играе при съблекалнята, където има разкривена масичка с един крак. Когато разгорещените играчи започнат с всички сила да удрят по нея с правоъгълните плочки, имаме чувството, че всеки миг окончателно ще я забият в земята.

Обикновено с приближаването на състезанията интересът към доминото понамалява. Двете тренировки дневно охлаждат страстта и на най-запалените играчи. След вечеря всички предпочитат да седят край огъня и да пеят песни. Макар че репертоарът ни е малък и изцяло се повтаря всяка вечер, той на никого не омръзва. Може би защото пеят всички, дори такива „антимузикални типове“ (Светкин израз) като мене.

Пръв започва да пее обикновено Саша. Почти всичките ни песни са донесени на Днепър от него. За съжаление, повечето от тях са за алпинисти и моряци, но в края на краищата всички ние сме малко нещо моряци — ненапразно дори и нашата женска осморка ходи с моряшки фланелки.

ТРЕНИРОВЪЧНИЯТ ЛАГЕР

Днес станаха две събития, които могат да повлияят на нашата понататъшна съдба. Едното е радостно: Саша Даценко взе всичките си изпити. Последния път на теоретична механика отиде целият ни отбор, а Валка Шията, събрал всичкото си нахалство, дори заговорнически намигна на преподавателя, когато минаваше покрай нас. Саша ръгна Валка в хълбока и много плахо влезе в аудиторията. За щастие, преподавателят не се бе обидил и само попитал:

— Всички тези от вашия отбор ли са? Защо ги карате да се вълнуват?

— Ами че аз се мъча...

След петнадесет минути Саша изскочи от аудиторията и сияещият му вид не оставяше никакво съмнение, че непристъпната твърдина е паднала. Той приемаше поздравленията небрежно като римски патриций, макар че навярно трябваше да поздравяваме Игор.

Сега можехме да се прехвърляме на Днепър и през 20-те дни, които оставаха до състезанията, да се посветим само на тренировки. Вечерта отнесохме в лагера по малко багаж, заехме палатките си и започнахме да се готвим за контролно минаване на разстоянието. Но тренировката не се състоя.

Отначало не забелязахме, че Игор отсъства. А когато се усетихме, беше закъснял вече с четиридесет минути. Нечувано за него събитие. Ако закъснееше който и да е от нас, това не би предизвикало особена тревога. Но Игор?! С него сигурно се бе случило нещо.

Дълго още щяхме да се губим в догадки, ако след час и половина Игор не се появи със собствената си персона. Един поглед към него беше достатъчен: нямахме грешка — случило се бе нещастие. Главата на Игор беше стегнато бинтована до самите очила, лицето — бледно и някак смутено, лявото стъкло на очилата — счупено. Стори ми се, че той ей сега ще падне, и го хванах за ръка. Но Игор ме отстрани и седна на струпаните едно върху друго табла на креватите.

— Какво чак толкова, момчета — каза той, като се мъчеше да се усмихне, — няма нищо страшно. Малко си ударих главата.

С голяма мъка можахме да го накараме да ни разкаже какво се е случило. На път за Днепър, при Владимировска Горка, Игор видял как шест големи момчета се опитвали да отнемат велосипеда на едно десетинагодишно момче.

— А ти какво искаш? Махай се оттук! — закрещели и шестимата, когато Игор се опитал да ги накара да се засрамят.

Тогава той хванал двамата най-нахални и ги вдигнал над земята. Не се съмнявам, че е щял да се справи и с шестимата, но му паднали очилата. Както някога загубената лула бе погубила Тарас Булба, така и очилата бяха подвели Игор. Той пуснал хулиганите и се навел да ги вдигне и в това време съкрушителен удар по главата го повалил на земята.

— Как е момчето с велосипеда? — било първото, за което попитал той, когато дошъл на себе си в болницата.

— Успяло е да избяга, докато сте се сражавали със злосторниците — отвърнал докторът, като обработвал главата му. — Имали сте все пак късмет — с такава желязна тръба са могли напълно да разцепят черепа ви. Но нищо, ще полежите шест-седем дни и всичко ще мине.

— Но аз не мога да остана нито един ден! — викал Игор и се опитвал да скочи:

— С нищо не мога да ви помогна — отвърнал докторът, като натискал рамената му, за да не става. — Имате голяма рана и данни за мозъчно сътресение.

Пред очите на Игор всичко се размътило. Дали да каже на доктора, че се готви за първенството на Съветския съюз, че трябва да се тренира, че подвежда целия отбор? Тогава сигурно няма да го пуснат.

— Докторе, трябва да си ида в къщи. Майка ми е болна — излъга Игор.

— Значи, няма да има кой да се грижи за вас.

— Имам и брат, и сестра — продължавал да лъже Игор.

След половинчасови преговори най-после му се удаде да измоли от лекаря разрешение да си отиде в къщи с такси. Таксиметровата кола извикали при самата клиника и Игор дал тържествено обещание, че ще

спазва пълен покой, ще взема всички предписани лекарства и абсолютно за нищо няма да мисли.

В колата го настанили сестрата и санитарката, но щом те си тръгнаха, Игор наредил на шофьора да кара към Днепър.

Юрий Иванович искаше веднага да го изпрати в къщи, но нашият капитан категорично отказа. Твърдеше, че чистият въздух ще му помогне по-скоро да оздравее, а освен това не искаше да тревожи майка си. Наложил се да му организираме стационар. За да не пречи с хъркането си на болния, Полухин бе преместен в нашата палатка, а при Игор отидох аз на длъжността лекар и болногледачка. Левчук изпратихме за лекарства.

Когато Игор заспа, Юрий Иванович ни извика на съвещание зад съблекалнята.

— Какво ще правим, момчета? — попита той. И сам отговори: — Колкото и да ни е обидно, ще се наложи да се откажем от участие в съюзното първенство с осморка. Нямаме право да поставяме на карта здравето на Игор. Горедолу пълноценна замяна сега не можем да направим. Остава едно: да участвуваме с малки лодки всеки за себе си. Предлагам такива състави: Егор, Коля, Олег и Петя — четворка; Виля и Саша — двойка. Борис ще отиде като резервен в четворката. Има ли други предложения?

— Има! — изведнъж се раздаде глас иззад съблекалнята и някакъв човек в бяло се появи пред нас. Фигурата напълно би могла да мине за привидение, ако я срещнехме на някое по-тайнствено място от гребната база на ДСО „Буревестник“.

— Защо си станал, Игор? — упрекна го Юрий Иванович.

— Вие самите ме накарахте. Усетих, че заради мене се готвите да погребвате осморката.

— Това не ни е последният сезон, Игор.

— Та вие самият казахте, че винаги трябва да се гребете така, сякаш правиш това за последен път.

— Но ти си болен.

— Юрий Иванович! Честна дума, след три дни ще бъда напълно здрав!

— Лекарят е говорил за седмица абсолютен покой.

— Но той изхожда от средно статистическата норма, а нима аз напразно спортувам толкова години? Та кажи ти, Егор, нима от

медицинска гледна точка спортистът и обикновеният среден човек са едно и също нещо?

В мене се бореха две чувства. Знаех естествено, че Игор сега не бива да гребе колкото и добър спортист да е. Но, от друга страна, ще се почувствува съвсем зле и ако няма да гребе. Та той самият желае това повече от всичко друго.

— Ако сега оставим Игор настрана — казах след известна пауза аз, — това може да го сломи. Нервната му система е отслабнала, нали разбирате?...

Страхувам се, че моето заключение не издържаше никаква критика от позициите на Павловото учение, но Юрий Иванович започна да се колебае.

— Добре, засега ще излизаме с малки лодки. — Той се замисли, махна ръка и изведнъж ни погледна: — Не, момчета, ще излизаме с осморка. На шести номер ще поработи Валя.

Игор просия:

— Кълна се — той повдигна ръка към бинтованото си чело, — че след три дни, не, след два ще бъда абсолютно здрав.

— Добре, добре, ще видим, а сега лягай и да не те виждам на крака.

— Тъй вярно — съвсем като Саша изкозирува Игор и тръгна към палатката си.

Не зная какво биха казали медицинските авторитети, но след три дни той наистина беше здрав. Изчакахме още два. А на петия ден целият ни отбор отиде да маха шевовеите му. Лекарят беше приятно учуден, като видя Игор в добро здраве. Явно, че не е бил сигурен дали е постъпил правилно, като го е пуснал в къщи. Когато прегледа раната, той окончателно изпадна във възторг.

— Ето, виждате ли какво значат режимът и покоеят — нравоучително отбеляза той.

— На старт! Внимание! Ма-а-рш!

Три къси удара по гъвкавата вода, след това по-дълги, по-дълги и като че ли водата започва стремително да се движи край лодката.

Минаваме контролни отсечки. На катера Юрий Иванович засича времето. След всеки петстотин метра той приближава към нас и ни

съобщава резултата. Засега не е кой знае какъв — с една-две секунди по-лош от по-рано. И това е естествено: та Игор още не се е впрегнал напълно в работа. Юрий Иванович през цялото време му напомня: „По-спокойно! По-леко!“

Пред последната отсечка — хиляда метра — Юрий Иванович обявява: „Движим се със 7/8-ми!“.

Добре познаваме този негов метод. Опитай се да разделиш силата си на осем части и включи в работа само седем от тях. Разбира се, ние все пак гребем с пълна сила, само че без обикновеното напрежение. А не излиза много по-лошо.

— Внимание, ма-а-рш!

Къс, къс, потегляме... По-дълъг, по-дълъг, преминахме на пълен... Ей така 7/8-ми! Гребем с всички сили. Искане ни се да се проверим.

И Игор е забравил всички предупреждения. Виждам каква мощна вълна идва от неговото гребло.

— Не съкращавай пътя на седалката! — вика Валка. Ние наистина много сме се засилили: движим се с не по-малко от четиридесет и два удара.

— Финал! — вика кормчията.

Петя рязко усилва. Подхващаме го изведнъж, от първото загребване. Все пак и онова злополучно състезание ни даде нещичко. Сега такива финали се получават при нас редовно. Прелитаме финалния створ.

— По-спокойно!

Лодката се плъзга по залива, лопатите гаят водата. Юрий Иванович бързо идва при нас с катера.

— Игор, как се чувствуваш?

— Отлично, Юрий Иванович! Мога да издържа още две хиляди метра.

— Не, за днес стига. Последната отсечка изпълнихте добре, на равнището на най-добрите ни предишни постижения.

Значи още можем! Само че остава малко време — само една седмица.

САША

Вече трети път след сутрешна тренировка Саша иска разрешение да си отиде в къщи. Казва, че му било много нужно. На нашите „как“ и „защо“ с необикновена за него сериозност отговаря: „Трябва“. Не можахме да го накараме да каже нищо.

„Щастливата“ мисъл да проверим Саша, струва ми се, че хрумна на Олег, а злополучният „морски жребий“ пак възложи тази мисия на мене.

— Ставаш любимец на съдбата — каза Света.

— Помогни ми по-добре да измисля причина за моята визита.

— Просто визита на учтивост.

— Да, учтивост с взлом.

Моето и без това не блестящо настроение никак не се подобри, когато се озовах на Сашината улица. Навярно в Киев няма по-кална и по-занемарена от нея. Мънички къщички, разкривени огради, локви край обществените чешми — олицетворение на старата Шулявка. Къщата на Саша е като всички останали: хлътнала почти до прозорците в земята, едната ѝ стена подпряна с греда, вратата затворена с дървено резе. Слава богу, че поне няма традиционния за тези места надпис: „В двора има зло куче“.

На почукването ми никой не отговори. Отворих вратата и едва не си счупих врата, тъй като се препънах в стъпала, които водеха някъде надолу. Стори ми се, че в голямата полутъмна стая няма никого. Някъде бодро тик-такеше стенен часовник.

Дори се зарадвах, че няма никого, и вече се канех да излизам, когато на широкия креват с извити никелирани табли забелязах една жена. По-точно само очите ѝ. Те изглеждаха много тъмни и големи и рязко се открояваха на бледото, почти потънало във възглавницата лице.

— Здравейте — казах аз. Отговор не последва.

— Исках да видя Саша...

Жената беззвучно размърда устни. Стоях на прага и не знаех какво да правя по-нататък. Тогава тънката, съвсем като на дете ръка бавно се приповдигна над сивото одеяло и ми направи знак да приближа. Нерешително приближих. Бледите устни продължаваха да се мърдат, но трябваше да се наведе, за да чуя.

— Саша е в бараката...

— Ще отида при него — може би твърде прибързано казах аз.

Жената затвори очи и аз я забелязах, че плаче. Сълзите ѝ се събираха в дълбоките хлътнатини около очите и на тънки поточета се стичаха към слепоочията.

Вратата хлопна и на прага се появи Саша. Той бързо се приближи към нас.

— Защо плачеш, мамо? Това е Егор от нашата осморка. Разказвал съм ти за него.

Саша се наведе, взе кърпата от таблата на кревата и изтри очите на майка си.

— Сега ще се върна, мамо. Да вървим, Егор.

Излязохме на двора.

— Мама е болна, разбираш ли? Отдавна вече. Баща ми работи, а брат ми е на десет години. Искрах дори да зарязвам гребането, но тя не ми позволи.

— И защо си мълчал?

— Ами защо да казвам? Това нищо няма да промени.

Саша беше с брезентова куртка, кепе и гумени ботуши. Съвсем не приличаше на онзи блестящ Саша, когото бяхме свикнали да виждаме.

— Просто понякога трябва да я изнасяме на въздух. И бараката трябва да понаредя — скоро ще се пренасяме, на баща ми дават квартира.

— Знаеш ли, ще си тръгна — неуверено казах аз. — Или може би мога да ти помогна?

— Почакай, сега ще тръгнем заедно. Само да се преоблека.

Върнахме се в стаята.

— Мамо, аз ще се стягам — каза Саша, като се наведе над кревата и докосна с чело тънката ръка, която лежеше на одеялото. Жената едва забележимо кимна.

— Върви, Шурик, и не се тревожи.

След няколко минути ние крачехме към тролейбусната спирка. Саша пак беше съвсем параден, дори черните очила се мъдреха на носа му. Вървахме мълчаливо.

— На момчетата нищо не казвай, разбрано, нали? — полууمولително каза той.

— Разбрано — отвърнах аз.

В тролейбуса Саша започна да обсъжда с кондуктора въпроса за вежливостта.

Всички пътници се смееха, когато нагледно му демонстрираше правилата на добрия тон. Две момичета от задната седалка любопитно го гледаха. Това беше пак нашият предишен Саша.

ПЕТЯ

Какво да правя пред състезание? Този въпрос е възниквал толкова пъти, колкото състезания е имало. И май че е имал толкова отговори.

— Трябва да се лежи, да се лежи поне едно денонощие — с това предложение най-често излизаше Олег.

— Трябва да се отвличаме и дори да се развличаме — предлагаше Саша.

— Да ходим колективно на кино — съветваше Толя.

— На баня — настояваше Сергей.

— Да се тренираме както обикновено — възразяваше Игор.

А веднъж пред едно състезание Петка замъкна мен и Вилка... на църква. Беше изненадващо, тъй като бе просто невъзможно да го заподозрем в някаква религиозност.

Обикновената градска врява рязко спря, когато, блъснали масивната врата, ние стъпихме на металните плочи на Владимирския събор. В полумрака плаваше синкав дим и тъмните лица на светиите ни съпровождаха със странните си очи, докато ние бавно и доста плахо се промъквахме напред.

Имаше някаква служба, но съборът беше почти празен. Няколко бабички бързо се кръстеха и разбъркано навеждаха глави. Едно момиче с тъмна забрадка, почти дете, на висок глас и малко носово четеше някаква книга. Понякога гласът му литваше високо под сводовете и се създаваше впечатлението, че то се оплаква на някого и в настъпващата след това пауза чака отговор. Беше ми неловко да я гледам. Вилка ме дръпна за ръката:

— Виждаш ли докъде е стигнало равноправието? Или просто не им стигат мъжете?

Една дребна бабичка се обърна да ни погледне. Изглеждахме навярно доста нелепо тук със своите яркосини спортни костюми.

— Мълчи — прошепнах на Вилка аз.

Появи се масивен дякон в сърмено, разперено като камбана одеяние.

Той размахваше окачена на три синджирчета кадилница и пикантната миризма на дима гъделичкаше ноздрите ни.

Вилка пак ме дръпна за ръката и кимна към Петка, който стоеше опрян на една колона и съсредоточено разглеждаше нещо на балкона за църковния хор.

„Само това липсваше — да се моли“ — помислих аз.

Впрочем на Петкиното лице нямаше нищо молитвено. Личеше, че се е замислил дълбоко за нещо, втренчил поглед в страшния лик на архангела на тъмния свод.

Бях идвал във Владимирския събор и по-рано — през време на някакъв голям църковен празник. Но тогава в гъстата тълпа от любопитни бях възприемал всичко съвсем другояче. Сводът изглеждаше нисък и гласовете на певците звучаха приглушено сякаш отдалече. Пък и цялата служба беше твърде театрална. Шепотът, кашлицата, шумното движение на хората се сливаха в монотонен и непрекъснат шум. Някакъв младеж до мен, сложил ръка на рамото на спътничката си, ѝ разказваше нещо смешно: тя тихо се смееше, като прикриваше устата си с длан.

А сега в празния висок и кънтящ събор аз се чувствавах самотно и неловко. У мен се появи желание да изляза на шумната улица, да се отбия в парка, да чуя детски гласове, да пусна копейка в отворието на червения автомат за газирана вода и да гледам как водата бълбука, образува мехурчета и пълни чашата.

Навярно и Вилка усещаше същото. Той неспокойно се озърташе — явно нямаше търпение да излезе. Спогледахме се.

— Хайде, буди Петка — пошепнах му аз.

— Свети Петре! — повика го Вилка. Бабичката пак ни погледна осъдително.

Петка се обърна и бързо тръгна към изхода. Забързахме след него.

Примижали от слънцето, ние заобиколихме събора и излязохме на засводената от преплетените клони на дърветата уличка. Време беше да се връщаме на Днепър.

— Слушай, Петро, как ти хрумна това изведнъж? — не издържа Вилка.

— Просто така, прииска ми се — отвърна Петка.

— Натрапчива идея — казах аз. — Да беше отишъл при психиатър.

Но Петка нямаше настроение да се шегува.

— Знаеш ли, омръзна ми да живея всеки ден както в метрото: дотичал си — вратата се, отворила, седнал си — вратата се затворила, тръгнали сте... Понякога като че ли ми се иска да спра. Да помисля.

— Мислител! — възхити се Вилка.

Петка мрачно го погледна и замълча. Така вървахме до самия Днепър. И вече в лагера той неочаквано, сякаш разговорът не беше прекъсван, каза:

— Магия някаква. Съборът е толкова висок, а на улицата излязохме сякаш от мазе.

Днес е проверочното ни състезание с николаевци. Последното преди заминаването. Кратко съвещание пред състезанието. Седим все на същите греди зад хангара, само че на мястото на Сергей е Борис. Всички са сериозни, може би прекалено сериозни. Както изглежда, Юрий Иванович усеща това:

— Момчета — започва той, — нашата задача днес е да се проверим. Съвсем не е задължително да печелим. Всички сили ще съберем за първенството на страната, а сега — само проверка. Предлагам такава схема: първата половина от разстоянието (той се усмихва) по системата: „Карай коларю, накъдето ти видят очите!“, т.е. с пълна сила и още малко. Ако вземем уверено да ги изпреварваме, така ще държим докрай. Ако първата половина обаче не донесе чувствително превъзходство, втората ще минем по системата: „Коларю, щади конете!“ И в единия, и в други случай финала правим, както си знаем. Още веднъж повтарям: състезанието не е принципиално.

„Коларската“ схема допадна на всички и някак изведнъж успокои обстановката.

— Трябва да дадем на Шията камшик — казва Саша.

— И да ти наденем капаци на очите — парира Вилка. Въпреки неофициалния характер на състезанието събрали са се много зрители. Всички смятат, че ние ще вземаме реванш и очакват жестока борба. Няколко души дори тръгват с лодка към пясъчната ивица, за да виждат по-добре финала.

Правим кратко разгриване, вземаме старта с половин сила и се носим към створа. Николаевци са вече там, дори са разсъблечени. „Готвим се да докажем, че победата ни не беше случайна“ — говорят с целия си вид те.

Странни отношения са се установили помежду ни: наглед безукорно учтиви, но с постоянен оттенък на съперничество във всички ситуации. Дори когато вечерно време пеем песни край огъня, николаевци сядат отделно и се стараят да ни надпеят. Не изпитваме към тях неприязън, но видът им постоянно ни напомня за нашите злополуки и това не допринася за дружеска откровеност.

— На старт! — командува съдията от катера. — Първи коридор, напред!

Първи коридор са николаевци. Вече им провървя: като излизат напред, те ще мръднат лодката от мястото ѝ и ще вземат летящ старт.

— Внимание!

И ние направихме леко загребване, опитвайки се да мръднем лодката.

— Марш!

Засвяткаха греблата. Движенията ни май са твърде трескави: както и да се успокояваш, състезанието си е състезание.

— Засилвай! — вика Валка.

— Откъснахме се! Изпреварваме! — вика николаевският кормчия.

Е, това вече е прекалено. За какво ни смятат? За нищо ли не ни признават?

— Карай, коларю! — вика Валка.

Но вече не ни е до шеги. Да се влагаме изцяло, да влагаме всички сили във всяко загребване! Зацепване — отгласкване! Зацепване — отгласкване! И да не гледаме настрани! Николаевският първи номер като че ли е малко пред мен. Но тепърва ще видим!

Приближаваме хилядата метра. Николаевци са до нас. По схемата на Юрий Иванович сега вече трябва да намаляваме темпа: предимство не сме постигнали. Нима Петка ще намали?

— Работим вторите хиляда! — съобщава Валка. Не, продължаваме да гребем както досега.

— Олег! Подкрепи Петя!

Вместо да намали темпа, Петка спринтира! Браво!

На спринта спечелваме половин лодка. Николаевци късно се усетиха. Опитай се сега да наваксаш четири номера. Пък и ние не се готвим да спираме.

— Бу-ря! Бу-ря! — долита вече от петстотинте метра. Ето и пристаните.

— Последни петстотин! Финал! — крещи Валка.

Ще издържим ли такъв продължителен финал? Но опиянението от борбата вече е ударило в главите ни.

— Петя, ускорявай!

Охо, николаевци веднага изостанаха още с два номера. Дали пак се заплеснаха? Или не могат повече?

— Последни двеста и петдесет!

Спечелихме! Спечелихме! Вече печелим почти цял корпус.

— Последни десет! Раз! Два!

Петка скъси, пътя на седалката. Лодката се юрна напред. Така!
Още!

Флагче от катера! Ние вече не гребем, а николаевци още финишират.

Второ флагче.

— Шест секунди! — казва Валка. Да, не по-малко.

— За отбора на град Николаев — ура! — вика Игор.

— Ура! Ура! Ура! — бодро подхващаме ние. Съвсем друго е настроението, когато печелиш. Николаевци отговарят без особен ентузиазъм.

Юрий Иванович маха с ръка от катера. „Връщайте се в базата!“ Дявол да го вземе, сякаш не сме се състезавали! Не чувствуваме никаква умора, ако трябва, можем дори отново да стартираме.

— Гоша, какво стана? — ме посреща на брега Света.

— Как какво? Спечелихме — отговарям, сякаш другояче не би могло и да бъде.

Тя просто сияе от усмивка.

— Браво! Ох, толкова се вълнувах. Сега вие ще заминете като пръв отбор, нали?

— Е, не! Това сега не ни е нужно — горди сме — намигам и аз. — Най-важното е, че ние с тебе заминаваме.

Игор върви, прегърнал през рамената Борис Двамата си шепнат нещо. Днес дори не забелязах как работи Борис. Това е хубаво. Значи

вече не се отделя от общия ансамбъл.

ЗАМИНАВАНЕТО

Заминаваме днес в осем часа. Лодките са вече натоварени на камиона и дългите им тела с метални конструкции напомнят нещо средно между готови за старт ракети и стъпала на някаква фантастична стълба. Още веднъж проверяваме дали всичко е вързано, пасвано, завинтено. Сега сме свободни до шест часа.

— Момчета, да се хвърлим за последен път в бездната! — вика Саша. Кани ни да се къпем. — Предлагам да проведем състезания за наградата „Сбогуване с Днепър“.

Не, стига състезания. Скачам във водата и спокойно се отправям през залива към пясъчната ивица. Ръцете ми без усилие минават през жълтеникавата вода. Поемам курс към самия край на ивицата, там, където се вижда червеното петънце на Светкиния бански костюм.

Тя лежи по корем, широко разтворила ръце и като че ли е заспала. Преминавам на бруст и безшумно се приближавам към брега. Така, сега трябва незабелязано да стигна до нея с пълни шепи вода.

Но щом сянката ми, която се движи пред мен, докосва Светкината глава, тя скача и се спуска насреща ми. Когато изтичва край мен, тя ме удря по ръцете и водата плисва в собственото ми лице.

— Ах, така ли? — викам аз и хуквам подире ѝ.

Тичаме по плиткото край брега и вдигаме фонтани от пръски.

„Шляп! Шляп!“ — падаме един след друг във водата, незабелязано стъпили на рязко хлътващия бряг. Ето я на, Светка е малко пред мен, отчаяно удря с крака по водата. Сега ще я хвана. Вече протягам ръка, но тя изведнъж се приповдига над водата и рязко се гмурка. Все пак е бивша скачачка от трамплин. За потопяване на мене ми е нужно много повече време. Докато я търся под водата, тя се появява зад гърба ми и успява да отплува доста далеч.

— Е, сега няма да ми избягаш! — викам аз и се отправям към нея.

Но тя дори не се опитва да бяга:

— Гоша, нека по-добре да се попечем.

Плуваме към брега. Пясъкът е вече горещ, макар да е само единадесет часа сутринта.

Не ни се случва често да се печем на слънце: преди тренировка не бива, за да не се отпуснем, след тренировка няма време — трябва да почиваме и да се готвим за следващата. Затова ние, които прекарваме почти целия си живот на реката, губим по интензивност и красота на почерняването пред плажните момчета, които методически подлагат ту гърдите, ту гърба си на слънцето. Наистина на нас това ни е безразлично, но все пак черният цвят не е лошо нещо, особено когато заминаваш на състезание в Литва.

— Света, имам предчувствие, че в Тракай ни чака нещо много хубаво. Според теб, можем ли да спечелим?

— Искам да спечелиш. Много искам.

Докосвам с буза ръката ѝ. Тя е топла и грапава.

— Намисли си какво ще стане, ако спечелим. Само не ми го казвай сега. И аз ще си намисля, съгласна ли си?

Света духа в ухото ми:

— Вече си намислих.

— Нещо за института ли?

— Та ти самият предупреждаваше да не казвам.

На пясъка се появява весела компания: две момичета, трима младежи и два транзистора, които крещят нещо невъобразимо. Настаняват се близо до нас. Сбогом, тишина!

— Да се връщаме ли?

— Да се връщаме.

Помагам на Света да стане и ние отново се потопяваме във възтоплата, мека вода.

Днес ми предстои да посетя и Светината майка. Дипломатическите ни отношения са вече възстановени и тя ме помоли да се отбия при нея преди заминаването.

— Света, майка ти ли те стяга за път?

— Да.

Представям си как Мария Николаевна може да приготви дъщеря си, тръгваща на първо самостоятелно пътешествие.

... Квартирата на Божко ни посреща с разтворените врати на всички гардероби. Мария Николаевна седи на дивана и прехвърля куп бельо.

— Най-последно! Вие сигурно твърдо сте решили да закъснеете за влака.

— Сега е само дванадесет и половина, мамо.

— Но нали нищо не е приготвено. Може би ще трябва да отидеш у Крамаренкови за куфар — в този нищо не се събира.

И тук аз забелязвам куфара. Не бях му обърнал внимание по-рано, защото бях убеден, че това е скрин.

Отчаяно гледам Света. Та нали аз ще трябва да мъкна този ковчег.

— Мамо, с този куфар не тръгвам — решително заявява Света.

— Разбира се, че няма да тръгнеш — съгласява се Мария Николаева. Ще вземем от Крамаренкови големия им куфар.

Мисля трескаво. Трябва бързо да предприема нещо, иначе ще загине под тежестта на проклетия сандък, а Света ще тръгне подире ми, сразена от насмешките и шегите на цялата ни компания. Излизаме със Света на балкона.

— Гоша, какво да правя?

— Има само един изход: сега се съгласявай, само че убеди майка си да не те изпраща. На път за гарата ще се отбием у нас и ще оставим всичко. Ти ще тръгнеш с моя малък куфар, а аз с раницата.

Приготовленията продължават още два часа. Към куфара се присъединяват две обеми пазарски чанти с продукти. Такъв запас от храна би стигнал за четири-пет дни на целия ни отбор.

Затова пък да убедим майка й да не идва на гарата вече не е никак трудно: тя седи изнемоощяла на дивана и със страдалчески глас за двадесет и пети път ми повтаря:

— Егор, моля ви да помогнете на Светочка да се настани.

— Не се тревожете, Мария Николаевна — отговарям аз, — с всичко, което е необходимо, ще се сдобием на място.

— Този Тракай сигурно е ужасно дълбока провинция.

— Какво говорите, Мария Николаевна, той е бивша столица на литовските крале.

— Ах, бившите столици са годни само за разкопки.

— Е, време е за такси — ставам аз.

— Да, да — подхваща Мария Николаевна, — днес непременно ще закъснеете.

Влакът лети в нощта. Тъмната гора се разтваря пред нас, за да се затвори безшумно пак след последния вагон.

„Тра-кай, Тра-кай“ — почукват колелата на стрелките.

Стоим до прозореца. Жълтото петно на светлината неотстъпно лети зад стъклото, изтръгвайки от тъмнината ту храст, ту дърво, ту телеграфен стълб.

„Тра-кай, Тра-кай“ — почукват колелата.

Света се обръща към мене. Виждам как в очите и преминава зелената светлина на един семафор. Мълчаливо я хващам за ръка и ние притискаме носове до студеното стъкло на прозореца.

Влакът лети в нощта.

ТРАКАЙ

Автобусът спира на площада пред църквата. Измъкваме се от него и за да се разтъпчем, подскачаме по паважа.

— Ще успеем тъкмо за литургията — казва Вилка. — Може би ще влезем? „Господи, дари победа на войнството от гребци“ и така нататък.

— Петя е онзи, който ще се помоли за всички, а ти по-добре иди да разбереш дошъл ли е вече нашият камион — отговаря му Игор. — Много хубаво ще бъде, ако трябва да загубим още един ден в очакване на лодките.

— Всичко е от бога — с философско смирение въздиша Вилка, но тръгва към брега на езерото. С него отива и Валка.

Игор неслучайно се тревожи: Юрий Иванович трябваше още вчера да пристигне тук със самолет и да ни посрещне, а пък го няма и ние не знаем дали да го чакаме на площада, или сами да идем да търсим мястото, където трябва да бъдем настанени.

— Момчета, насам! — вика през целия площад Валка, който се появява откъм езерото. След него върви Юрий Иванович.

— Другари — той говори официално, тъй като се обръща не само към нашата осморка, но и към останалите, — камионът закъснява. Настаняваме се в къщичките на пионерския лагер на брега. Никой да не излиза от лагера — лодките могат да пристигнат всяка минута. Ако до обяд колата не дойде, ще искаме лодки от „Жалгирис“. Тренировката довечера трябва да се състои.

Чистите къщички се спускат до самия бряг на езерото. Зад тях като стена се изправя гората. И макар че градът е само на две крачки, гората изглежда глуха и девствена.

Вече е четири часът следобяд, а колата ни я няма. Няма лодки, няма гребла. Юрий Иванович отиде в базата на „Жалгирис“. Ние седим на брега и хвърляме камъчета във водата. Тя е толкова прозрачна, че виждаме как камъчето бавно потъва до дъното.

— Хайде да се преобличаме — казва Игор. — Ще отидем при хангара. Ако не ни дадат лодка, поне ще потичаме.

Намираме Юрий Иванович почти до самата база. Стои на брега и отбелязва нещо в бележника си, гледайки преминаващите край него осморки. Всички те — нашите противници, са тук. Ето московчаните с оранжевочервеникави костюми опитват старт. Чудесно го изпълняват. Само да изпуснеш такива — и вече няма да ги стигнеш. При това са тук вече четири-пет дни и лодката си отдавна са спуснали във водата. Ние изобщо сме пристигнали последни.

— Ще се тренираме след „Жалгирис“ — казва Юрий Иванович. — Литовците ни влязоха в положението. Дават ни своята лодка и греблата. Но ако нашата тенджера не пристигне до утре сутринта, ще се наложи да приспособяваме една стара таратайка. С нея тук тренират новациите. Просто нямаме право да злоупотребяваме с гостоприемството на стопаните.

Сутринта колата не пристигна. Настроението ни е мрачно. Състезанието е утре, а ние сме без лодка. Какво пък, трябва да се залавяме за таратайката.

Осморката с непонятното литовско название се оказа точно копие на нашия „Перс“. Същата способност да се извива на всички страни и, както казва Саша, да загребва вода с двата си борда едновременно. Всичко вътре е в окаяно състояние: релсичките са изтрити, стъпенките — разхлабени, осите на подвижните седалки — изкривени... Да тръгваш с такава развалина на състезание е безумие. Греблата също не са от най-висока класа, макар че мълчаливите литовци прехвърлиха всичко, което имаха, и ни дадоха най-доброто от запаса си.

Ех, само да пристигнеш днес нашата „Лястовичка“! Но сигурно с колата нещо се е случило. Може би лодките вече изобщо не съществуват и от нашата „Лястовичка“ е останал само спомен?

Да се гребе на литовския вариант на „Перс“ и така е трудно, а отгоре на това Валка през цялото време се върти наляво и надясно, прави резки завой, изучава дистанцията. Той е за първи път тук и се чувства неуверено. При малкото, обрасло с тръстика островче, което стърчи точно на петстотинте метра, лодката ни едва не засяда на една плитчина. Греблото ми опира в дъното и лопатката му само по чудо остава цяла.

След тренировката се залавяме за лодката. Работа има за цяла седмица, а трябва да я свършим за половин ден. Пък и нямаме никакви инструменти: ремонтният ни комплект е останал някъде заедно с лодките. Ако не бяха литовците, изобщо нищо не бихме могли да направим. Навярно доста им досадихме: всеки от нас по десет пъти бе ходил при тях да иска ту релсички, ту шайба, ту ключ...

— Ще бъде дори неудобно да печелим от тях — казва Левчук. — Момчетата толкова много направиха за нас.

— Струва ми се, че такова нещо не ни заплашва, и то не поради прекалена учтивост — отговаря Игор.

Той е прав, в тази лодка не можем и да мислим за борба на равни начала.

Телеграмата дойде късно вечерта: „Забавяме се счупване ос Лодките цели Тръгваме първа възможност Подгорни.“

Край нашата къщичка са се събрали всички киевчани и с тревога гледат към Юрий Иванович. „Какво ще стане?“

— Пръснете се по къщичките си — казва той. — Ще обиколя всички ви и с всеки отбор поотделно ще обсъдим тактиката на утрешното състезание. Вие останете тук — кима той към нас. — Ще дойда след петнадесетина минути.

Каква всъщност тактика може да има и защо трябва с привидно спокойствие да прикриваме лошото си настроение. Утре нямаме никакви шансове. Би било просто глупаво да разчитаме на нещо, ако стартираме в това корито. Преживели сме много тази година, но тази последна несполука окончателно ще ни смаже.

— Лежете, лежете — казва при влизането си Юрий Иванович и сяда на леглото на Игор. — На утрешното състезание аз няма да присъствувам: след два часа заминавам със самолет за нашите лодки. Задача за утре: съвсем леко да се разходите по дистанцията, да не се самонавивате, да не се подавате на увлечения. Основното ни чака вдругиден. В нашата дисциплина ще има много остра борба между Москва, Литва и РСФСР. Не е изключено в тази тройка да се вклини и младежкия на Ленинград. Не се плашете, ако много изостанете. С някого от тях ни предстои тепърва да се срещнем и в подборното, и във финала. А сега — спете! Ще се върна утре вечер.

— Първи, напред! Първи, напред!

— Трети коридор, назад!

— Вни-ма-а-а-ние!

„Тррах!“-към небето полита ракета и водата на шестте писти изведнъж закипява.

— Давай! Тръгнахме! Карай! Усилвай! — долита от всички страни.

— По-спокойно! — вика Валка и като вижда, че сме готови да се заразим от общата треска на състезанието, повтаря: — По-леко! По-свободно!

Петка я кара като на тренировките в началото на сезона: едно-две-три — загребване, едно-две-три — загребване... Съвсем учебна работа. Странно, че и при такава работа не сме последни: зад нас, изоставайки с три-четири номера, е отборът на Грузия. Или и те са решили да не хабят напразно силите си днес, или са лошо подготвени. Затова пък пред нас се води истински бой. Юрий Иванович беше прав: младежкият на Ленинград с отчаян напън се е вклинил във водещата тройка и сега май дори възглавява състезанието. Обръщам се при зацепването и успявам да забележа как осморката на РСФСР, рязко отдръпнала се от островчето, изостава от водещата група.

Петстотинте метра са минати.

— Съвсем свободно! — вика Валка, като забелязва, че без да искаме, започваме да ускоряваме темпа.

Странно състезание! Имаш чувството, че се гледаш сам отстрани. Някъде отпред викат зрители, но това не е за нас. Нас навярно дори са ни забравили. Жалко, че го няма Юрий Иванович. Би бил доволен от нашата издръжливост.

Контурите на разрушения замък израстват отляво. Остават петстотин метра. Често подрънква камбана. Финалът е близко. А ето и размерното „Бам-бам!“ След това още два удара. Стигаме пети. Литовци и московчани вече са успели да обърнат лодките си.

— Дадохме им около дванадесет секунди — казва Валка, като гледа часовника си. — Не е чак толкова страшно. Но кой ли е спечелил?

Първи край съдийския пристан минават литовците. Значи — те. Какво пък, утре ще се срещнем с московския отбор.

Шест часа вечерта. Времето тече мъчително бавно. Всеки клаксон, всяко бръмчене на мотор ни кара да скачаме. Но колата все я

няма и няма. Може би няма и да дойде? Тогава утре можем да не излизаме на състезанието.

— Време е за вечеря — казва Игор и ние отиваме в стола. Храната ни се струва безсолна и рядко безвкусна.

В стола влиза Ивар, загребният на латвийския отбор. Удивително несимпатичен младеж: лицето му е надменно, сякаш вече е спечелил поне първенството на Съветския съюз. Ето колко високомерно оглежда всички ни. Явно търси своите, а пък останалите дори и не забелязва.

— Момчета — Ивар се приближава към нас, — колата ви пристигна.

— Лъжеш ли? — извика Петка.

Ивар се усмихва и смутено поглажда правите си светли коси. Ние го побутваме, тупаме го по гърба. Какъв симпатичен момък!

До колата стоят Юрий Иванович и... Сергей. Гледаме го слисани.

— Сваляйте лодката, момчета — казва Юрий Иванович, — и започвайте да я подготвяте. Серьожа ще ви помогне.

Откъде изникна той? Защо е пристигнал? Да се порадва на нашата поредна несполука ли? Но сега не ни е до въпроси.

За да се завинтят ауттрегерите, да се поставят колесничките, да се укрепи кормилото — за всичко това отиват около два часа. Когато свършваме работа и отстъпваме няколко крачки, за да можем като художниците да се полюбуваме на нашата „Лястовичка“, вече мръква. Базата е пуста. Нашите утрешни противници отдавна почиват.

— Поставете лодката на място и лягайте — командува Юрий Иванович.

Как? Дори да не опитаме „Лястовичката“? А ние така я чакахме, така се надявахме, че с нейното пристигане всичко магически ще се промени.

— Юрий Иванович! Само петнадесет минути! — почти моли Игор.

— Но утре сутринта е състезанието...

— Ами че ние изобщо няма да спим — в подкрепа на Игор казват Петя и Вилка.

— Добре — съгласява се Юрий Иванович. — Само до онзи бряг и обратно. По пътя да се вземат два старта. Общо взето, не повече от половин час. И никакви експерименти.

„Лястовичката“ леко се плъзга по езерото. На брега върху още светлия фон на небето се открояват тъмните фигури на Юрий Иванович и Сергей.

— Летящ старт! — командува Валка. Направихме първото загребване. Раз! Раз! — плеснахме с къси и се понесохме, като все повече и повече удължавахме удара. Осем плясъка, сливащи се в един.

Ех, да се получи така и утре!

— Ти как пристигна? — питам Сергей на връщане в лагера.

— Ами че тъй — свива рамена той, — по траверсите. От Вилно ме докара Юрий Иванович.

— А защо си дошъл?

— Да погледам.

— Как губим ли?

— Глупав си ти! Никой от вас, хлапаците, не знае колко искам да спечелите.

— Ти си глупавият.

Сергей нищо не отговаря.

— Първи коридор, готови ли сте?

Литовският кормчия вдига ръка.

— Втори? Трети?

Ленинградци и николаевци потвърждават готовността си.

— Четвърти?

В отбора на РСФСР нещо се бавят.

— Четвърти? — повтаря съдията. Най-последно кормчията вдига ръка.

— Пети?

— Готови! — вика Валка и маха с високо вдигната ръка.

— Шести?

— Готови! — сигнализира вторият отбор на Москва. Тези момчета трябва до земята да ни се поклонят, загдето вчера в подборното спечелихме срещу първи им отбор.

Ако ме попитаха как стана това, сигурно не бих могъл нищо ясно да разкажа. Състезание на нерви. Целите две хиляди метра един до друг, гребло до гребло. Кой ще се огъне пръв? В коя лодка ще трепне, ще се усъмни в силите си поне един номер? Не можехме да разчитаме на това: твърде опитна и закалена осморка е първият отбор на Москва. Но и ние не сме пристигнали, за да капитулираме. Когато след финала

се наложи двадесет минути да чакаме, докато проявят филмовата лента и изяснят кой е спечелил, ние чакахме спокойно. Знаехме: каквото и да кажат съдиите, никой от нас не се беше предал. И когато високоговорителят разнесе над опустелия бряг (московчаните бяха безусловно фаворити и зрителите смятаха за излишно да се убеждават в това) „Първи на финала с време 5 минути, 58 секунди и 4 десети беше младежкият отбор на Украйна!“, ние посрещнахме това мълчаливо. Пък и сили за бурни емоции вече нямахме.

— На старт! — Вни-ма-а-а-ние!

Към небето полетя ракета. И веднага след нея втора: фалстарт. Ленинградци не издържаха очакването и изпреварвайки с част от секундата сигнала, се откъснаха от старта. След тях се устремиха останалите. Ние останахме на място и сега наблюдаваме как приближават и отново се подреждат нашите съседи. От съдийска гледна точка ние бяхме постъпили правилно, но какво би било, ако не бяха спрели състезанието?

— Не се заплесвай на старта! — шепнешком предава по номера Игор.

Съдията предупреждава ленинградци и отново:

— На старт! Вни-ма-а-а-ние!

Потопените във водата лопатки на греблата започват едва забележимо да се движат. В небето полита ракета. Не, този път не изтървахме момента.

С първите замахвания на греблата минава нервният трепет на предстартовата треска, отлитат всички странични мисли. Между нас и брега, с всичко останало по него, се изправя незрима стена. Няма къде да отстъпваме, няма къде да се скрием. Сега никой не може да ни помогне.

Лодките се движат като на парад, спазвайки идеално равнение. С края на окото си виждам отборите на Литва, Ленинград, Николаев и РСФСР, които се движат отляво. Московчаните отдясно не виждам, но усещам, че са тук, че и сантиметри не ни делят от тях.

Само да удържим, да не дадем предимство на никого. Окончателното подреждане ще стане на втората половина от дистанцията, но онези, които сега изостанат, вече няма да могат да претендират за нищо.

— Петя, по-дълги! Подхванете Петя! — вика Валка. Да удължим, да удължим загребването! Но греблата ни да не затъват във водата. Те трябва като бич да удрят по нея и рязко да изхвърлят лодката напред. При всяко загребване да се отблъскваме от водата като от трамплин! Скок, още един, с цялата тежест на тялото да увиснеш на греблото си и да го изтеглиш от лепкавия плен на водата!

Приближаваме към петстотинте метра. Добре, че не се движим по крайния коридор: твърде близко е до плиткото, което започва от островчето. Там са московчани. Ето те се опитват да заобиколят плитчината.

Да, може да стане най-неприятното. Московчаните се отклониха рязко от острова и опасно се приближиха до нас. Греблата им почти докосват нашите. Достатъчно е само да се преплетат с тях — и всичко е загубено. Пропуснатите мигове не може да се наваксат.

Да ускорим! Ако обаче е възможно да ускоряваме при такава работа. Още! Още! Московчани бавно изостават от нас: един номер... два... всичките! Сега можем да не мислим за тях. Тези метри те вече няма да отвоюват.

От другите отбори забелязаха нашето откъсване и приеха предизвикателството. Рязко ускоряват ленинградци. Тяхното предимство вече личи: печелят с половин корпус от николаевци и два-три номера от РСФСР. До тях са литовци. Май че именно те ще се борят за първите места. Ще им стигнат ли силите докрая. Жалко, че сме през две писти от тях. С такива противници е най-добре да се движиш успоредно.

— Не намалявай! Петя! — вика Валка.

Нима сме намалили темпа? Не! Или може би несъзнателно? По-добре е да не се правят прибързани откъсвания по дистанцията. След всяко откъсване се включват някакви охранителни механизми, които се мъчат да върнат работата към предишния темп, а понякога я връщат и към по-бавен. Но ние няма да намалим темпа, няма да спрем, докато ръцете ни могат да държат греблата.

Бреговете бучат. Колко е хубаво навярно състезанието на осморки. А самите ние почти никога не виждаме това.

Кой ли сега там се вълнува за нас? Навярно малцина. А вярващите в нас са още по-малко. След всички наши перипетии с лодката, след изморителното вчерашно състезание май че само Юрий

Иванович знае, че ние още не сме изразходвали „неприкосновения си запас“, че още можем да съперничим и на ленинградци, и на литовци, въпреки че вчера те цял ден са почивали.

Ами Сергей? Какво ли мисли, какво ли преживява сега той, като гледа нашия, не — своя отбор отстрани? Какво ли не би дал, за да се окаже сега тук, на своя номер! За да чува Валкиното:

— Започнахме вторите хиляда!

Половината от дистанцията е отмината. И половината от отборите. Московчани, николаевци и осморката на РСФСР вече се движат във втори ешелон. Може да се прокара разграничителна линия.

Това не е самоувереност. Просто знаем, че ако не се разпадне лодката на парчета и не се разлетят греблата на трески, ние вече няма да ги пуснем.

Само за миг си спомням за Света. Какво ли мисли сега? Сигурно после ще каже: „Толкова се страхувах за вас!“ Да, страшно е с цялата си душа да желаеш на някого успех и да не си в състояние да му помогнеш.

— Момчета, подхванете спринта на ленинградци! — вика Валка.

Охо, едва не ги изпуснахме. Но не са ли започнали рано? Отпред има още около седемстотин метра.

— Прибави! Подхванете Петя!

Какво да прибавяме, когато ни се струва, че мускулите ни всеки момент ще се скъсат от пренапрежение.

— Гоша, обърни към носа! Виля, прибави! Боря, подхвани! Толя, по-рязко! Саша, по-силно! Игорче, подкрепи Петя! Олечче, помогни им — минава по номера Валка.

И ние прибавяме. Сили се намират. Във всеки случай ленинградци нищо не печелят от нас на спринта. А и литовците като сянка ги следват. Вторият ешелон изостана още повече. Остава им само да изяснят отношенията помежду си. Отляво се изправя грамадата на стария замък. Още петстотин метра. Сега тук всичко ще се реши. Най-важното е да не изпуснем финала на съперниците си и сами да не започнем твърде рано.

400! Време е! По-добре да започнем първи, нека после ни догонват. Ето на:

— Петя, карай!

Това е той, нашият финал, изстрадан в последните състезания. Седалките съкращават малко пътя си и се движат все по-бързо и по-бързо. При всяко загребване лодката да изскача над водата и да не й даваме да се отпусне. Ще ни стигнат ли силите! Ще стигнат!

Само да издържи Борис. На него му е най-тежко. При загребване главата му се отмята назад и той няма сили да я изправи. Но греблото му удря по водата заедно с всички. Юнак! Браво!

С всяко загребване ние рязко приближаваме към финала, но ленинградци са непрекъснато успоредно с нас. Литовците губят с около два номера. На финал това е много.

— Петя, миличък! Момчета! Последни десет! — дрезгаво вика Валка.

Раз!

Да излезем напред. С всяко загребване да печелим поне по един сантиметър.

Два!

Борис! Борис! Дръж се!

Три! Всеки спечелен сантиметър е наш.

Четири!

Излизаме!

Пет!

Кога най-после е створът?!

Шест!

Струва ми се, че Борис ей сега ще падне.

Седем!

Не! Вече няма да ги изпуснем.

Осем!

Няма да ги изпуснем!

Девет!

„Бам!“ — удря камбаната. „Бам!“ — веднага се раздава и втори удар.

По инерция правим още две загребвания; после греблата сами се изтръгват от изведнъж натезжалите ни ръце и лодката продължава да се плъзга, като ги влачи след себе си. Чува се само прекъслечно, дрезгаво дишане. Вилка слага ръка на гърба на седналия в някаква фантастична поза Борис и той бавно обръща към него своето потъмняло, с пресъхнали устни лице.

Валка се опитва нещо да каже, но гласът му секва. Обръщаме лодката и покрай съдийския сал се отправяме към брега. Насреща ни тичат Юрий Иванович и Сергей, след тях Света, нашите момчета, момичета... Сергей маха с ръце и нещо вика, Юрий Иванович го прегръща през рамената и двамата заедно стъпват на пристана срещу протегнатите вече към тях лопати на нашите гребла.

МАТВЕЕВСКИЯТ ЗАЛИВ

Утринната мъгла бе скрила подпорите на моста и мостът като че ли висеше във въздуха. От пристанището долетя нисък и провлачен звук на сирена и се разтвори в мъглата. Някъде пърпореше невидима моторница, ала водата край брега бе неподвижна, сякаш Днепър изобщо бе престанал да тече.

— Току-виж, че се заблудим в мъглата — каза Света и ме хвана за ръка.

— Ами, тук и със затворени очи няма да се заблудя — отвърнах аз и ние бавно слязохме от моста и тръгнахме към залива.

Неочаквано ту отядно, ту отляво се появяваха тъмни групички храсти. Пътят беше застлан с дебел слой влажни листа; ние ги загребахме с крака и усещахме под стъпалата си влажната еластичност на пясъка.

Не зная какво ни влечеше днес към залива. Не се бяхме виждали три седмици, а и мен ме бяха освободили от практика само за два дни, но не можехме да не дойдем тук. Освен пазачите ние навярно сега бяхме единствените хора на острова.

Глухо залая куче и от мъглата изскочи рошавият Боцман: опитваше се да види кой е дошъл в базата толкова рано. Позна ни и махнал учтиво с опашка, пак изчезна в мъглата. Бяхме при целта. На едва забележимия в мъглата пристан нямаше никого, но тежката врата на хангара беше открената. „Чичо Коля е забравил да затвори — помислих аз. — Той самият вече се нуждае от пазач. Ще трябва да поговорим със стареца.“

— Нима има някой на вода? — попита Света, като гледаше как притварям тежката врата.

— Ами, не! Толкова рано, пък и в такъв ден тук никого с нищо не можеш да примамиш — отвърнах аз.

Спуснахме се до водата и седнахме на борда на измъкнатия на брега катер. Лек ветрец подухна в залива, мъглата се люшна и сякаш неохотно се откъсна от водата. Стори ми се, че в образувалите се

процепи се мерна тъмно петно и реших, че някой от пазачите е излязъл с лодката, за да опита късмета си с въдица.

— Кога започвате да се тренирате?

— Ами че ние не сме и спирали. Ето на, аз всеки ден тичам до своята Козинка. На отиване и на връщане се събират петнадесет километра.

— А Олег наистина ли заминава за Карелия?

— Разбира се! Какво да прави със своите мелиорации на Крешчатик?

Мъглата бавно се вдигаше над водата и аз пак видях тъмния силует, който се бе мернал в залива. Това не можеше да бъде лодката на пазача — твърде бързо се движеше. Имаше някой на вода. Но кой ли бе той?

Слязох на пристана и допрял като фуния длани до устата си, завиках.

— Е-е-е-ей! В залива!

— Какво си се развикал? — неочаквано близко отвърна нечий глас и от мъглата изскочи острият нос на скиф с черна гумена топчица на върха, а след това към пристана се приближи една масивна, твърде голяма за крехката лодчица фигура.

Беше Сергей.

— Ти какво толкова рано? — попитах аз. — И изобщо какво ти е хрумнало да се тренираш през ноември?

— Затова пък почивах, когато другите се тренираха — невесело се усмихна Сергей.

Това не беше истина. Той през цялото време се тренираше със скиф и дори спечели наградата на закриването на сезона. Мястото му в представителния отбор на града му беше осигурено.

Към нас приближи Света. Сергей ѝ кимна и излезе от лодката. Искан да му помогна да измъкне скифа, но той само махна с ръка:

— Сам ще го направя. Свикнах вече. Почакайте ме, само ще се преоблека.

Чакахме го при съблекалнята и рошавият Боцман го чакаше заедно с нас. Види се, беше свикнал с утринните визити на Сергей.

— Ще се върне ли? — тихо попита Света. Свих рамена:

— Ще гласувам „за“...

Замълчахме. Мъглата се бе вдигнала вече високо над залива и първият бледен лъч на есенното слънце се плъзна по водата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.